

DIRVA

THE FIELD

Nr. 47
Lapk. - Nov. 28, 1987
Cleveland, Ohio

Bus ar nebus karas?

Iš LNT pirm. V. Rastenio kalbos Bostone

Pasaulyje esą šimtai milijonų žmonių, įsitikinusių, jog jų padėtyje karas būtų ne nelaimė, o išsigelbėjimo viltis... Ir mūsų dažnas, besvarstydamas Lietuvos laisvės kovos perspektyvas, neretai prieina prie daug kartų jau kartotos išvados, anot kurios) deja, be karo nieko nebus...

Bet, jei karas iš tikrųjų kiltų, jau dabar galime būti tikri, kad joks štabas nesiklaustų mūsų šio nei vyriausio, nei paprastų komitetų, kaip kariauti. Ir galime būti tikri, kad, jeigu tokiu atveju reiktų ir būtų įmanoma paimformuoti ar net paimstruktuoti kovotojus Lietuvoje, tai ne per viešus politinius organus tautai būtų daroma. O be to, kiek dabar tokių galimybių besiruošumėm, kiek beplanuotumėm, visticiek iš anksto negalėtumėm numatyti, ką tada reiktų į Lietuvą pranešti, kaip mokyti bei ką patarti. Atėities karo atveju, jei jis kiltų, — sprendžiant iš numanomo jo pobūdžio, iš jau dabar esamų aplinkybių ir faktiško mūsų pajėgumo, — būtų nerimta tikėtis, jog viskas, ko mums tokiame atveju reikia, tai tik, kaip mėgstama sakyti, "vieningos vadovybės, pasiręmusios kritišku momentu vadovauti lemlamai tautos kovai dėl laisvės".

Nors tokia vieninga vadovybė teorijoje idealus ir svačiotinas dalykas, bet netikslus vien tik ta idėja tepasikliauti, jei ji net ir nesunkiai būtų realizuojama: karo atveju vargu ar kokia mūsų idėjų vadovybė kam nors reikalingiau galėtų vadovauti. Pasikliovimas vien tik taja iliuzija, kad "o gal ir vadovaus", neišvengiamai veda į didelę riziką: jau dabar pratina prie minties, kad patiemis nėra ko rūpintis, nes gi... yra, arba bus vadovybė!

O jei iš tikrųjų kada, dar mūsų amžiuje, kiltų karas, greičiau gali tecti kaip tik individualiai ir dažniausia visai atsitiktinai bet kam iš mūsų suvaldinti kit-kart gal net ir labai svarbų vaidmenį. Tik niekas negalime iš anksto žinoti, kada, kam ir kur tokia proga gali pasitaikyti. Bet, kad pasitaikysioji proga būtų ir išnaudota, būtina kiekvienam patiam šį tą sugebėti.

Niekas negali sugebėti visko, bet tikrai negalės išnaudoti jokios progos tas, kas nieko nesugebės.

Gyva ir stipri valia visur ir visada padėti Lietuvos laisvės reikalui yra svarbiausias visko pagrindas. Tą valią reikia dabar palaikyti ir stiprinti. O priemonės padėti Lietuvai —

(1) Lietuvos problemų pažinimas, jų pagelidajamų sprendimų žinojimas ir mokėjimas tuos sprendimus pagrįsti;

(2) Lietuvos dabartinės padėties, jos medžiaginio, ir dvasinio gyvenimo bei nusiteikimų žinojimas;

(3) Ijudimas net ir mažos reikšmės progomis gerai perteikti rimtai pagrįstas pažiūras Lietuvos reikalui, o tam tikslui — kiek galima geresnis svetimų kalbų, pirmoj) eilėj gyvenamojo krašto kalbos mokėjimas.

Nėra kalbos, apie tai, kad visiems būtų įmanoma visus tuos sugebėjimus pilnai išvystyti, bet vistiek turime pripažinti, kad Lietuvos laisvės kovoj toki sugebėjimai yra reikalingi kiekvienam lietuviui ne mažiau, kaip tvirti raumenys, sportininkui sunkumų kilnojimo varžybose.

Šių sugebėjimų ugdymas būtų svarbiausias rengimasis karo atvejui. Maža tėra rizikos, kad toks rengimasis nueitų veltui. Juo labiau tos rizikos nelieka dėl to, kad toki sugebėjimai kiekvienam iš mūsų yra reikalingi ne tik būsimo ar nebūsimo karo meto, bet ir dabar, netgi nesistengiant atspėti, bus ar nebus karas.

Kitame numeryje: Paviršutiniški priemonių nebeapakanka ir nebereikia.

Pasisakymas aktualiais reikalais

Lietuvių Tautinių Organizacijų Rytinių Šričių Suvažiavimo, įvykusio lapkričio mėn. 16-17 d. Bostone.

REZOLIUCIJOS

Suvažiavimas savo svarstymų išvadoje pareiškia:

1. Išklausęs Lietuvos Nepr. Tautos pirmininko V. Rastenio pranešimą sveikina Lietuvos Nepriklausomybės Tautos nusistatymus:

a) stengtis politinę akciją remti išsamesnėmis atitinkamų klausimų studijomis;

b) stengtis daugiau panaudoti kultūrinės priemonės Lietuvos reikalui tarptautinėje plotmėje populiarinti;

c) stiprinti jaunosios kartos kultūriškai politinėje veikloje iniciatyvą;

d) dalyvauti konkrečiuose Lietuvos reikalui svarbiuose veiksmuose darbu ir lėšomis drauge su kitais Lietuvos laisvės kovos veikniais, jei su jais toks susitarimas būtų galimas.

2. Išklausęs Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos pirmininko E. Bartkaus pranešimą apie Sąjungos C. Valdybos numatytus darbus, reiskia jiems pritarimą ir pasiryžimą dalyvauti jų atlikime.

3. Išklausęs Lietuvos Nepriklausomybės Fondo pirmininko A. Seniko informaciją apie LNF lėšų telkimą ir jo paremtus reikalus, reiskia pasitikėjimą LNF lėšų naudojimo tikslingumu ir skatina šiame suvažiavime atstovaujama visuomenę dar uoliau remti Lietuvos laisvės kovą per Lietuvos Nepriklausomybės Fondą.

4. Skatina intensyviau rūpintis tikslingesniu tautinės sąveikos organizacijų savitarpinio ryšio

susisteminiu ir laukia Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Centro Valdybos tuo reikalu vykdomo planavimo vaisių.

5. Smerkia lietuviškos spaudos dalyje vis dar pasireiškiančius nepriklausomo Lietuvos gyvenimo ar paskirų asmenų nepamatuotus nekilimus, ypač ta proga.

6. Ryžiasi ir ragina uoliai, konkrečiai ir greit prisidėti prie Dirvos leidimo padažninimo ir jos leidimo finansinio sustiprinimo.

BALTŲ DIENOS BREMENE

kultūrinių vertybių sklaidimas svetimųjų tarpe

Baltų Kultūros Dienos Bremenio įvyko be didesnės reklamos lietuviškam tremties pasaulyje. Priešasčių tam buvo įvairiausių.

Viena iš pagrindinių — laikostoka. O vis dėlto šios dienos buvo gražus laimėjimas. Jomis mūsų kultūra supažindinta šiuo Vokietijoje, supažindinta moderniškausiomis ryšio priemonėmis ir gana plačiai. Pavasarį, vėl įvyks Lueneburgo suvažiavimas (pereitų metų paskaitos, su prof. Maceinos ir V. Banaicio temomis šiais metais bus išspausdintos). Planuojama kiti parengimai Muenstery, Hannoverio ir Berlyne.

Bremeno Dienos globojo Bremeno valstybės senatas; priemonės buvo šiltos, atviro ir nuosirdus. Nors pačioje pirmoje paskaitoje prof. Johansen (estas hamburgietis) ir sugriovė mitą, kad Estija "atrado" Bremeno pirkliui. Pasirodo, Pabaltijo ryšiai su vakarais beaus daug senesnės datos! Tačiau, kaip papabrėžė Kultūros reikalams senatorius Dehnkamp: "Kagi — sugrovė legenda, kuria taip didžiosios Bremenas! Bet mes ir toliau didžiuojamės, kad visas pasaulis visgi mus skaitė tokiais šauniais vyrais, kad tūkstanti metų ta legenda tikėjo..."

Viduramžiškoje (XIV šimt.) rotušės salėje šeštadienį iš ryto įvyko kartinis pabaltiečių šventės minėjimas. Jos centre buvo žinomojo rašytojo Edzard Schaper paskaita apie Pabaltijo santykius su Vokietija. Tai tas pats Schaper, kuris parašė įžangą partizanų laiško šventajam Tėvui leidinyje ir kuris, pats iš Pabaltijo kilęs, yra ypatingas Lietuvos bičiulis.

Ir jis išėjo "legendų griauti": daugelii vokiečių radijo klausytojų ir minėjimo dalyvių buvo pasakę daug, kas jiems buvo nauja. Pav., kad Pabaltijys nėra vientisas kraštas, kad geografiškai ir etnografiškai prie jo tektų priskirti ir Rytprūsius. Kad estai ir latviai turi didžiai skirtingą istorinę praeitį nuo

lietuvių, kurie sukūrė didžiulę valstybę, kovodami prieš vokiečių ordina, ir tos kovos atsiminimas giliai įsmigo lietuvių tautos sąmonėn iki šios dienos. Pagaliau, kalbėtojas kvietė savo tautiečius — vokiečius mesti senoviskas nerealias mintis. "Vieną kartą Pabaltijį vadina vokiškomis baltijūrio provincijomis, kitą kartą — rusiškoms. Tiesa, kad Latvijoje ir Estijoje pirmav vokiečiai, tiesa, kadaise Pabaltijys buvo ilgal valdomas rusų — bet laikas suprasti, kad dauguma tų kraštų gyventojų visad buvo ir bus — estai, latviai ir lietuviai!"

Pradedant žila senovė, vokiečiai turi dėl daug ko atsiprašyti Pabaltijo tautas, kaip daug kuo gali ir didžiulius ten pastatę bei sukūrę. Tokia jau yra istorijos eiga — ji daug atima, daug ir sukuria. Jos prasme moderniam žmogui esanti tik viename dalyke: vengti klaidų, koncentruotis į tai, kas teigiama ir kas nedingsta. Ypač dabar, planetariniame amžiuje prasidėjus, atėjo laikas ryžtingai sunaikinti mitus ir žiūrėti į realybę, nes naujieji amžiai mus — norim ar nenorim — suartina. "Papildykime suartėjimą vieni kitų pažinimu".

Išsamiai paskaitą ir sveikinimo žodžius lydėjo mažlietuvių kompozitoriaus Makso Lauriškaus pučiamųjų kvintetas "Is Lietuvos". Juo prikelėm iš užmarsties klasikišką lietuviškos muzikos tosininį paminklą (Daly: "Apie kraštą ir žmones", "Sutemos giesmė", "Daina", "Kaimo serepada" ir "Metturgis"). Ji gražiai ir stilingai atliko Bremeno kamerinės muzikos medinių pučiamųjų instrumentų ansamblis.

Sekmadienį iš ryto "Unser Lieben Frauen" didžiulėje katedroje įvyko koncertinės pamaldos. Estų evangelikų kunigas, buv. ministeris Lattik, sakė gražų pamokslą, kuriame iškėlė artimo meilės būtinumą žmonių sugyvenime.

Salia latvių komp. Keninio ištraukos iš moteto ir estų komp.

Filmų aktorė Rūta Kilmonytė Clevelande. Pirmoj nuotraukoj su koncertuojančiais Ažuolais, antroj kalbantis su Amerikos Balso redaktoriu Povilu Labanausku. Nuotr. V. Bacevičiaus.

Feischner vargonų sonatos, išgirdome ir "Kyrie" bei "Agnus" iš J. Kačinsko mindauginių "Mišias". Katedros choras, vad. kanatoriaus Wolff, akompanuojant prof. Berg ir dalyvaujant 4 solistams (vokiečių dainininkės Kistner ir Deisen, estas tenoras — Poeld ir latvis baritonas Apkalns) gražiai atliko to mūsų žymaus kompozitoriaus veikalo ištraukas.

Veikalas nėra lengvas ir reikalauja didelio įsigilijimo bei išstudijavimo. Tiek choras tiek solistai ir kiti muzikai jį vertino, kaip pačią rimčiausią koncerto dalį. Jo atlikimas protestantiškoje bažnyčioje ryškiai byloja apie tą tolerancijos dvasią, kuri viešpatuoja Bremeno mieste ir kurios, deja, taip dažnai pasigendama mūsųose.

Solistai buvo išmokę visas Mišias.

Choro dirigentas ir radiofonas norėtų visas Mišias ir atlikti atskirai-koncertiškai. Planas svarstomas. Deja, pats Bremeno dirgijas — atėmus amerikiečių globą — liko gana neturtingas ir kažin ar galės greit sukrapstyti visus reikalingus pinigus. O kaip būtų, jeigu mes pirmestumėm koki \$100, mūsų muzikos išpopuliarinimo reikalui?

Buvo per radiją transliuotas ir pabaltiečių liaudies-muzikos koncertas. Lietuviškoji dalis buvo atstovauta gana neblogai ir išgirdome pirmiausia du duetus: Vyt. Jančio harmonizuotą "Auskdukrele drobeles" ir V. Jakubėno "Plaukia Antelė". (Abu dalykėlius mažam simf. sastatui skoningai instrumentavo dr. Dah-

men). Solo partijas dainavo Dueseldorfo operos solistės Deisen ir Kistner (pastaroji dar padainavo ir Dahmeno harmonizuotą dainą "Oi tu diemed, diemdeli"). Lionginas Apkalnis lietuviškai padainavo dar Simkaus "Anojpusėj Dunojelio" ir "Parsive (Perkelta į 6-tą pusl.)

IŠ VISUR

• Anglijos ir Prancūzijos ministeriai pirmininkai aptaria jų kraštus liečiančius reikalus. Prancūzai spaudžia, kad Anglija nesistų ginklų Morokui ir Tunisui.

• Tarp Izraelio ir Jordono santykiai taip įsitempė, kad vėl prireik Jungtinių Tautų pagalbos.

• Į JAV atvyko Moroko karalius. Ves pasitarimus su JAV prezidentu ir valstybės sekretorium. Klausimai lies Afrikos arabų tautų išsilavinimą ir JAV ten esančias karines bazes.

• Europos miestai Strasburgas ir Bruselis yra didžiausi pretendentai į Europos Jungtinių Valstybių sostines.

• Iš Kanados į JAV per penkerius paskutinius metus yra persikėlę 3000 inžinierių. Kanadai tai sudaro 10% visų inžinierių nuostolį ir tuo labai susirūpinusi Kanados vyriausybė. Toks Kanados inžinierių bėgimas į JAV aiškinamas ieškojimu geriau apmokamo darbo.

• Ekonomistai pranašauja, kad ateinančių metų vasario mėnesį bedarbių gali būti 4 milijonai. Vasario mėnesiais paprastai bedarbių skaičius būna didžiausias.

• Įtraukus buvusį prezidentinį kandidatą A. Stevensoną į užsienio politikos darbą tuo lyg ir atstatoma abiejų partijų — respublikonų ir demokratų jungtinė užsienio politika.

• Baltųjų Rūmų spaudos sekretorius Hagerty nuskrido į Paryžių paruošti būsimųjų NATO posėdžių spaudos, radijo ir TV-konferencijas. Kaip žinia, į tuos posėdžius susirinks NATO valstybių galvos, jų tarpe ir prezidentas Eisenhoweris.

• JAV ir Anglijos atominės jėgos specialistai Washingtono aptaria atominės jėgos tikslus.

REDAKCIJOS PRANEŠIMAS
Dėl Padėkos šventės šios savaitės Dirva išleista viena diena anksčiau.

JIE ISIJUNGE I 179 EILĖ

Mums labai miela pranešti, kad paskutiniu metu į 179 eilę, kurie savo įnašais nori sustiprinti ne tik tolimąjį Dirvos leidimą, bet ir jos dažninimą, eilės tvarka įsijungė šie asmenys, įnešdami po \$100.00:

10. Antanas Reklaitis, iš Chicago, mūsų kariuomenės generalinio štabo pulkininkas, dabar dirbąs real estate prekyboje. Jis atsiųstame laiške rašo:

Prašau ir mane įtraukti į 179 Dirvos rėmėjų skaičių. Šį kartą siunčiu čekį \$50.00. Kitus \$50.00 atsiųsiu kiek vėliau.

Lietuvos ateities priklausys nuo Lietuvos tautos atžalyno-priaugančio jaunimo. Tautai laisvę atkovoja ir savo valstybę atkuria ne internacionalinių pažiūrų įtaškoje ugdytas, bet savo tautos idealų ir savo valstybės ambicijų dvasioje išauklėtas tautos atžalynas.

Dirva vykdo tautinės-valstybinės minties ugdymą tautoje. Tai pats reikšmingiausias darbas lietuvių veikloje dabartinio tautos vergijos metu.

Šia proga linkiu Dirvai didžiausios sėkmės ugdant lietuvių tautoje tautinę-valstybinę mintį ir ruošiant mūsų tautos atžalyną Lietuvos šviesesnei atečiai.

11. Lietuvių Tautinis Akademis Sambūris Chicagoje. Sambūrio pirmininkas inž. Vaclovas Mažeika atsiųstame laiške taip rašo:

Lietuvių Tautinis Akademis Sambūris Chicagoje visados buvo ir bus jautrus tautinės spaudos reikaluose, todėl su malonumu jungiamės su savąja šimtaine į tą 179-ą eilę tikėdami, kad "Dirva" lankys mus ne tik du kart savaitėje, bet už metų kitų ir dar dažniau.

Iš Bostone vykuso tautinių organizacijų suvažiavimo jos pirmininkas J. Valčaitis jau persiuntė kelių šimtininkų įnašus. Štai jie:

12. XX, prašęs pavardės neskelbti.

13. Jonas Adomonis.

14. Ignas Vileniškis.

15. Vytautas Izbiškas.

Taigi iki šio laiko jau turime 15 asmenų, įnešusių po \$100.00. Laukiame kitų šimtininkų atsiliepimo.

Iš Bostono dar gauti šie įnašai į Vilties Draugiją:

Antanas Bačiulis, įnešęs \$50.00.

Stepas V. Maženas, įnešęs \$25.00.

Juozas Vaičjurgis, įnešęs \$15.00.

Iš kitų vietų nauji įnašai į Vilties Draugiją gauti:

Antanas Jasytis iš Columbus, įnešęs \$25.00.

S. Šiaulėnas iš Chicago, įnešęs \$15.00.

Visiems, atsiuntusiems savo įnašus, širdingai dėkojame ir laukiame kitų talkos.

panaudojimą kariniams ir moksliniams reikalams. Taip pat pasikeičia ir naujomis žiniomis, kurios buvo paskutiniu metu atidengtos.

• Vakarų Vokietijos prezidentas Heuss lankosi Italijoje.

• Italijos dabartinę kariuomenę sudaro virš 400,000 karių, gerai ginkluotų naujaisiais ginklais. Turi ir 2000 karui tinkančių lėktuvų.

• Iš Lenkijos į Vakarų Vokietiją vėl atvyko 560 vokiečių, kurie anksčiau gyveno Rytprūsų rajone. Dalis iš jų karo metu yra buvusi Lietuvoje.

• Valstybės sekretoriaus Dulles ir Vokietijos užsienio reikalų ministro Brentano pasikalbėjimuose daugiausia buvo liečiami NATO reikalai. Vokietija drausmingai vykdydama NATO planus darosi tvirtiausias tos organizacijos ramtis.

Karų parodoje Frankfurte taip buvo įrengtas Pabaltiečių paviljonas. Kairėj lietuvių aktyrius ir lietuviškie stud. A. Kavaliauskaitė.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 8, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: B. Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D. J. (Be pelno), 1272 East 71 St., Cleveland 8, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: B. Gaidžiūnas. Registravimas kaip antrasis klasės siuntis 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą.

Prenumerata metams 15 dolerių. Jungt. Amerikos Valstybės \$5.00. Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kainas 10 centų.

Šia savaitę...

B. Gaidžiūnas

Washingtono vyko ALT suvažiavimas. Jam pasibaigus Dirvos redakcija gavo tokią oficialią telegramą, pasirašytą ALT Vykdomojo Komiteto:

Lapkričio 15-16 dienomis įvyko Washingtono metinis ALT suvažiavimas, kuriame dalyvavo apie 30 Tarybos narių bei pavaduotųjų ir kitų laisvinimo veiksmų pakviesti atstovai. Suvažiavimas praėjo labai geroje ir darbiningoje nuotaikoje. Buvo išlaikyti išsamiai išdiskutuoti ir vienbalsiai priimti ALT Vykdomojo Komiteto narių, informacijos centro direktorės ir išd. glo-mėjų raportai. Suvažiavimas nutarė raginti visuomenę iškilmingai paminėti Vasario šešioliktosios 40 metų sukaktį ir gausingai dalyvauti Amerikos Lietuvių Kongrese ateinančių birželio mėnesį Bostone. Suvažiavimas vienbalsiai perrinko tą patį ALT Vykdomąjį Komitetą — prez. L. Šimutį, viceprez. adv. A. Olį, sek. Dr. P. Grigaitį ir inž. M. Vaidylą. Visi suvažiavimo dalyviai turėjo nepaprastą daug asmenišką susitikimą su aukštai valdžios žmonėmis — Loy M. Henderson, Deputy Under Secretary of State, Edward L. Fréers, Rytų Europos skyriaus virš., Sen. Menemara — pasikeisti su jais mintimis Lietuvos išlaisvinimo klausimais ir išgirsti jų pareiškimus, kad JAV tebesilaiko savo nusistatymą nepripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos aneksijos.

Visi pripažįstame, kad ALT reikalinga, visi pasidžiaugiam, jei ta organizacija ką gero atlieka, visi padedame, kad ten pasidarys koncernas ir Vyk. Komiteto kai kurie nariai per daug nusėję, kad dirbama per daug jau pasenusiais metodais. Kai skaitai tokį pranešimą, kuriame tik sakoma, kad viskas buvo labai gražu, kad viskas tik užgirta, kad visi tik vienbalsiai viską priėmė, tai ir atelna nuodėminga mintis pagalvoti, kad gal gi jau kai kurie veikėjai į tai numoja ranka: ar apsimoka be reikalo ausinti burną. Juk daug geriau patylioti, tegul ALT sekretorius ir Naujienų redaktorius toliau ten šeiminkauja, nes jei ką pasakysi ar parašysi, tada jis pasikvies Naujienose susispietusių mūsų jau minėtų spaudos gangsterius, ir pradės tave šmeižti, kaip jis paskutiniųjų metų dar negirdėtu žulumo praktikavo Dirvos redaktoriaus atžvilgiu. Taigi, gal ir dėl tos priežasties, viskas išeina taip vieningai, taip vienbalsiai... O kaip dėl ALT Vyk. Komiteto, tai ir be pranešimo visi gerai žino, kad jis patikrintas iki tol, kol tik Dr. P. Grigaitį likimas vedžios šiais žemes keliais...

Komunistiniai laikraščiai prieš spalio revoliucijos šventę visais propagandiniais kanalais laisvuosius vakarus švietė, kad būsimi paskelbta plataus masto amnestija, kuri daugelį sovietų gyventojų vėl grąžinsianti į normalų gyvenimą.

Šventę pasibaigė, Maskvoje ir kitų kraštų Maskvos atstovybėse išgerta "votka" jau iš visų galvų išgaravo. Drauge su ja ir garsintoji amnestija.

Mums atsiųstame laiške iš anapus geležinės uždangos rašoma, kad ta amnestija palietusi tik tokius tariamus sovietinius prasikaltėlius, kurie buvo nubauti nedaugiau kaip 3 metus kalėjimo. O iš praktikos gerai žinoma, kad sovietiniai teisimai jokio tariamo politinio prasikaltėlio nebūdžia mažiau, kaip aštuonerius kalėjimo metus.

Iki trijų metų baudžia tik labai smulkios vištvaigius. Taigi išeina, kad garsintoji sovietinė amnestija palietė tik tokius "prasikaltėlius", kurie neturėdami ko valgyti iš sovietinio "rojaus kampo" — kolūko yra priversti pasilimti tai, kas jiems už baudžias neužmokama.

Visi politiniai kaliniai, kaip ir anksčiau, revoliucijos šventės saulę, kaip įprasta anapus geležinės uždangos tą šventę vadinti, pasiliko ir toliau persekiojimo tamsybė.

LOS ANGELES

Pakeliui į N. Zelandiją ir Australiją vykstančiam Juozui Bačiūnui su ponu pagerbti Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriaus suruošė pietus Biltmore viešbutyje, kuriuose dalyvavo apie 50 svečių. Be sveikinimų ir linkėjimų pietų metu buvo ir dainų: solistė Bartush-Swaggart padainavo visą eilę dainų. Jai akompanavo sve-

• Vasario šešioliktosios Gimnazija dabar lanko 116 mokinių. Jų tarpe yra 65 katalikai ir 58 evangelikai.

• LLK pirmininkas V. Sidzikauskas lankėsi Washingtono ir turėjo eilę pasitarimų.

• Vakarų Vokietijoje praejusiais

čias iš Chicago, čia viešintis Byanskas.

Juozas Bačiūnas su savim vežasi ir puikią filmą iš Margučio 30-ties veiklos. Ji buvo parodyta Los Angeles lietuviams. Ją turės progos matyti N. Zelandijoje ir Australijoje gyvenę lietuviai.

Los Angeles miestą ir apylinkes apsigyventi vis tebeatvyksta lietuviai iš kitų Amerikos vietovių. Pastebima, kad naujai atvykstantiems darbo gauti darosi vis sunkiau.

Apie Los Angeles sukoncestruota aviacijos pramonę per kelius paskutinius mėnesius jau atleido virš 20,000 darbininkų, gi apie naujus metus tokių atleis-tųjų skaičius sieksias net 125,000. Šita aplinkybė daugiausia ir pasunkino visą darbo rinką šiame rajone. Kitos pramonės srityse darbininkų atleidimas kol kas dar labai nežymus.

Neseniai Los Angeles Tėvynės Myletojų Draugijos skyriaus suruošėme tos draugijos 60-ties metų jubilėjų minėjimą pasirodė nauja dainininkė — pė Petrulytė (Miss Petrulis). Kilusi iš lietuviškos šeimos — lietuviškai jau nebekalba, dainuoja daugiausia angliškai, bet ir lietuviškai moka dvi daineles.

Mielai esą talkininkausianti lietuviškoms draugijoms, nes norinti įsijungti į lietuvišką visuomenę ir gerai išmokti lietuviškai.

Turi nepaprastai gražų ir atiprų balsą (koloratūrinis sopranas), tetrūksta dar kiek mokyklos.

Los Angeles lietuvių scenos mėgėjų samboris šiomis dienomis pasikrikštijo vardu "Rūta".

Lapkričio 20 d. Ambasador viešbutyje buvo pagerbtas kongresmanas P. Lipscomb, kuris pietų metu papasakojo įspūdingų iš savo kelionės po Rusiją. Pietuose dalyvavo didokas ir skačius lietuvių.

SIUNCIA siuntinius į Lietuvą, Latviją, Estiją ir SSSR respublikas

GENERAL PARCEL AND TRAVEL CO., INC.

(Licensed by USSR)

135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. CHelsea, 3-2583

(Tarpe Sixth ir Seventh Ave. — arti visų požeminio traukinių)

FIRMA SUDARĖ SPECIALIĄ SUTARTĮ SU INTURISTU, MASKVOJE

Siuntinius galima patiemti atnešti asmeniškai, atsiųsti paštu, arba kitu siuntėju patogia būdu. Klientai, gyvenantys New Yorko rytuose, kurie atsiunčia siuntinius paštu, tuojau (atgal grįžantį paštą) gaus tikslų atsiųstų daiktų sąrašą ir pranešimą, kiek persiuntimas kainuoja. Galima siųsti tik naujus daiktus.

Siuntiniai atsiųdžiai supakuojami ir išsiunčiami laike 48 valandų. Po kelių dienų siuntėjas gauna iš firmos oficialų JAV-bių pašto kvitą, kuris įrodo, kad siuntinys adresatui pasiektas. Taip pat siuntėjas gauna gavėjo pasirašytą kvitą.

S V A R B U! Visos siuntimo išlaidos, įskaitant muitą, apmokama čia, vietoje. Jūsų artimieji ir draugai siuntinį dovaną gaus be bet kokių mokėsi.

Galite siųsti medžiagas, naujas drapanas, avalynę, odas, maisto produktus, laikrodeius, raschas, masines, siuvamas, mašinas, vaistus ir kitus įvairius daiktus. SIUNTINYS TURI SVERTI NE DAUGIAU KAIP 22 SVARUS.

SIUNTINIŲ PRISTATYMAS GARANTUOTAS!

MOSŲ NUSISTATYMAS: YPATINGAS DEMESYS IR MANDAGUMAS SU KLIENTAIS. KLIENTŲ PATOGUMUI MOSŲ ĮSTAIGOJE NERIBOTAS PASIRINKIMAS MEDIAGŲ, ODOS, AVALYNES, VAIKAMS DRABUŽIŲ, SKARELIŲ, SALIŲ IR KITOKIŲ DAIKTŲ GERIAUSIOS RŪŠIES PRIEINAMOMIS KAINOMIS.

Išstaiga atidaryta kasdien 9-6; sekmadieniais nuo 9 iki 4 val.

Informacijų teirankitės: Telef. CHelsea 3-2583.

D E M E S I O! Visuomenės patogumui firmos skyrius atidarytas ir Clevelande. Jo adresas: 900 LITERARY RD., CLEVELAND 13, OHIO. TELEF. TO 1-1461.

Toks pat greitas, tikslus ir garantuotas patarnavimas klientams, kaip ir New Yorke.

KAS IR KUR

SANTARIŲ GYVENIME

metais vaikė 20 metų vargo mokyklų. Jų išlaikymui Bendruomenės vadovybė gavo aukštą ir subalansuotą 11,817 markių. Iš savės dar pridėjo 2500 markių.

• Vasario šešioliktosios Gimnazijos direktoriaus pareigas dabar eina mokytojas T. Gallius. Per Bendruomenės atstovų suvažiavimą J. Bataitis pranešė, kad Gimnazijos skolas, prieš metus siekusios beveik 46,000 markių, dabar sumažėjusios iki 17,000 markių.

• Sveicarijos sostinės Berno radijo programoje, aktualijų skyriuje, lapkričio 13 d. buvo paskaitytas Dr. A. Geručio paruoštas platus pranešimas apie padėtį okupuotame Pabaltijyje. Pranešime ypač išsamiai buvo nušviesta būklė Lietuvoje.

Sveicarijos radijo stotys yra valdinės įstaigos.

• Dr. M. Kavaliui, kuris neužilgo iš Kanados persikels į JAV, lapkričio mėn. 14 d. suėjo 60 metų amžiaus sukaktis. Geriausių mūsų sveikinimų sukaityvinkul.

• Kanados Lietuvių Bendruomenės suvažiavimas įvyksta Torontolap krio mėn. 30 — gruodžio 1 d.

• Jonas Gobis iš Lietuvos, paieško savo brolių Praną Gobį. Zinantieji prašau atsiliepti: Stefa Vintika, 1933 So. 59th Ave., Cicerio 50, Ill.

• Mokslai penkine, o knyga gali tapti dešimteriopai daugiau, nes 3 bibliotekos, dovanai burtų keiliu bus skirta tiems, kurie pasinaudodami Gabijos leidyklos knygų išpardavimu, įsigys knygų bent už \$5.00. Knygos nupigintos nuo 25% iki 90%. Sarašą prašykite šio adresu: Gabija, P. O. B. 355, Wyandanch, N. Y.

• Latvijos okupuotiniybė Washingtono leidžia "Latvian Information Bulletin". Nuo 1958 m. jis išleis reguliariai kiekvieną metų ketvirtį. Biuletenyje aktualios informacinės medžiaga.

HAMILTON

ANTANO IR STASĖS SUKACIŲ PAGERBIMAS

Tautinės spaudos skaitytojai ir jos nuosirdūs rėmėjai, Antanas ir Stasė Šukaciai, gyvena

• Studentų Santaros Centro Valdyba patvirtino Santaros švietimo Federacijos Organizacijos Nuostatus ir tuo būdu Federacija yra įsteigta. Santaros Filisterių Valdyba ir Santaros švietimo Vyr. Valdyba Organizacinius Nuostatus jau anksčiau buvo priėmusios.

• Vytas Kavolis redaguoja knygą "Lietuviškas Liberalizmas Šiandien". Bendradarbiauti knygoje yra pasidėję visa eilė lietuvių intelektualų.

• Santaros Centro Valdybos pirmininkas Valdas Adamkavičius dalyvavo akademinių organizacijų pirdininkų pasitarime.

• Waterburio Santaros skyriaus suruoštas koncertas praėjo sėkmingai.

• Biuletenyje "New Yorko Santara" paskutiniame numeryje išspausdinti du nauji Leonardo Žitkevičiaus eilėraščiai ir apščiū žinių iš akademinio jaunimo gyvenimo.

• Gražios Sabaliūnaitės vadovaujama jūrų skautų tautinių šokių grupė dalyvavo kariuomenės šventės minėjimo programoje Chicagoje.

• Clevelando Santaros skyrius įteikė 52 dol. auką vietos lituanistinei mokyklai.

• Fil. Jonas Bilėnas, studijavęs Oak Ridge, Tenn. atominės energijos laboratorijose, skaitė paskaitą New Yorko inžinierių sąjungai apie atominis reaktorius.

• Fil. Albertas Vaitaitis, Santaros Revizijos Komisijos narys, išrinktas į lietuvių inžinierių sąjungos Clevelando skyriaus valdybą.

283 N. Macnab Street, Hamilton, Ontario, lapkričio 9 d. minėjo vedybinio gyvenimo trisdešimtmetį. Ta proga gimines ir bičiuliai sukaityvinkams, A. ir S. Šukaciams, lapkričio 2 d. Vladi ir Birutės Antanaičių namuose, suruošė sukaityvines vaišes, kuriose dalyvavo per dvidešimt žmonių. Sukaktuvininkai buv apdovanoti gražiomis dovanomis, o prie turtingo stalo pasaryta kalbų bei pareikšta nuosirdžių sveikinimų.

Sukaktuvininkai Antanas ir Stasė Šukaciai, atsidėkodami už tokią gražią bičiulišką staigmeną, lapkričio 9 į savo namus sušaukė gimines ir bičiulius: kleboną J. Tadaraušką, kun. B. Juršą, sukaityvinkės brolius Povilą ir Joną Vaitkus, seserį bei svaivį Marytę ir Joną Rudokus, inž. Joną ir Aliną Kšivickus, Povilą ir Oną Savickus, Vladią ir Birutę Antanaičius, Joną Mikšį, Marcijoną Juodį, Joną ir Kazę Januškevičius, Vyta ir Mariją Morkūnus, Genę Žirgulinę, Joną ir Eleną Bukacius, Jų Gailiūnienę, Feliksą ir Eleną Senkus, J. E. ir M. Tunilus, kurie sukaityvinkams apibėrė nuosirdžiais sveikinimais ir dovanomis. Prie gražaus svečių būrio prisijungė Vytas Kavolis, į šį sukaityvinį pobūvį atakridęs iš Clevelando ir atvežęs savo žmonos, Antano ir Aleksandro Mikšelių, Mikalinos Dunduraitės bei Kazio ir Onos Karpių sveikinimus su dovanomis.

A. Laumakys

ISTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kas Jūsų namai ar verslas kada tampa smulkiu arba gaudinti ugnies, kaimėlis? P. J. KERAS, 609 Society for Savings Bldg., Tel. MAin 1-1775, padės Jums išvengti gaisro ir nuostolių.

P. J. KERAS, 609 Society for Savings Bldg., Tel. MAin 1-1775, padės Jums išvengti gaisro ir nuostolių.

Dalyvauk savo Bažnyčioje ir melskis šioj Padėkos Dienoj

ROXY THEATRE BURLESK

LIVE ON STAGE

4 SHOWS DAILY 1 PM — 3 PM and 7:30-9:30 PM

LATE SHOW EVERY SAT. NITE 11:30 P. M.

A BRAND NEW SHOW EVERY SUNDAY

Dalyvauk savo Bažnyčioje ir melskis šioj Padėkos Dienoj

LOUISVILLE TITLE INSURANCE COMPANY

Standard Building

Main 1-2075

Dalyvauk savo Bažnyčioje ir melskis šioj Padėkos Dienoj

WILSON PURE OIL

SERVICE STATION

8000 BESSEMER AVENUE

DI 1-9807

Dalyvauk savo Bažnyčioje ir melskis šioj Padėkos Dienoj

VIC'S GULF SERVICE STATION

THE FINEST SERVICE IN TOWN

VICTORAS SUMAS Mgr. WE GIVE GREEN STAMPS

SUPERIOR AVE. (CORNER EAST 64th ST.)

EN 1-9713

Dalyvauk savo Bažnyčioje ir melskis šioj Padėkos Dienoj

CONCRETE PIPE CO., OF OHIO

OLD MILES ROAD

MO 3-8733

Dalyvauk savo Bažnyčioje ir melskis šioj Padėkos Dienoj

THOMAS J. UNIK CO.

INSURANCE AGENCY

EVERYTHING IN INSURANCE

East 9th St. Pier Bldg.

TO 1-0200

Dalyvauk savo Bažnyčioje ir melskis šioj

Padėkos Dienoj

FROM A FRIEND

Nuo liūdno pasakos iki laimės žiburio

50 metų nuo rašytojo Jono Biliūno mirties

A. S.

Nors Liūdno Pasaka buvo parašyta metais vėliau kaip Lai-
mės žiburys, tačiau Jono Biliūno
kaip žmogaus ir rašytojo kelias
yra būdingas atvirkštinis ty-
dviejų kūrinių sugretinimu. J.
Biliūnas buvo ryšytas augstais, iš
kilęs iš Anykščių valsčiaus, Niū-
ronių kaimo, gimęs iš pasiturin-
čių tėvų 1879 m. kovo 3 d. Mirė
dar jaunas, vos dvidešimt devin-
tuosius metus eidamas, 1907 m.
gruodžio 8 d., taigi šįmet sueina
lygiai 50 metų nuo to laiko.

Mokėsi Liepojos gimnazijoje,
tėvai norėjo, kad eitų į kunigus,
o kai tėvai mirė, tuo buvo suin-
teresuoti giminės. Nepaklausęs
nebegavo ir paramos, tad pats
turėjo mokslui užsidirbti. Gim-
naziją baigęs studijavo gamtos
mokslus Dorpato universitete,
bet dėl slapto dalyvavimo politi-
niame veikime buvo pašalintas iš
universiteto ir nebeteko teisės
betrunk Rusijos studijuoti.

Dar savo giminių atstumtas,
jaunasis Biliūnas iš savo tėvų
religingumo buvo metęs į kitą
kraštutinumą — buvo pasidavęs
dar tuo laiku madingu pozityvis-
tu, veikė socialdemokratuose.
Vėliau, keleriais metais prieš
mirtį, jo gyvenimas, atsitolinus
nuo politikos, vėl grįžo į senąsias
vėžes.

Kurį laiką gyvenęs šiauliuose,
čia vertėsis visuomenės veikimu
ir rašęs knygeles, 1903 m. Biliū-
nas išvyko į užsienius, Lelpceje
studijavo komercinius mokslus.
Bet tie mokslai nelabai patiko,
jau tuo metu ėmė tolti nuo politi-
kos ir pamėgti literatūrą. 1904
m. vasarą vedęs Juliją Janulai-
tytę (prof. A. Janulaitis sėdėjo
dabar gyvenančia Kaune), tu
metų rudenį jau gydytojų buvo
patariamamas išvykti į šveicarijos
kalnus įsigalindios džiuvos pa-
sigydyti.

Ziuricho universitete studija-
vo literatūrą. Ten gyvenimo są-
lygos buvo nelengvos, menkai
maitindamasis sveikata dar la-
biau sugadino. Žmona vos gyvą
parsivežė Lietuvon, sako prof.
A. Janulaitis, apgyvendino Ro-
zalimo pušynuose, kur šiek tiek
pasitaisė.

1905 m. gale išvyko į Zakopa-
nę, Lenkijoje (Galicijoje), į Kar-
patų kalnus. Čia žmona vertėsi
dantų gydytojos praktika, ji
slaugė ir padėjo jam rašant pa-
skutinius raštus. Dar buvo
kartą grįžęs į Lietuvą, bet mirė

Zakopanėje ir ten buvo palaido-
tas.
Nors buvo labai pageidavęs
būti Lietuvoje palaidotas, bet tam
nebuvo galimybės, nors kaip rū-
pintis, ligi 1963 m., kada jo kū-
nas buvo pargabentas Lietuvon,
kad pagaliau išpildytų troški-
mas, kurį buvo išreiškęs vienam
eilėrašty:

Kad numirsiu, man pakaskit
Ant šventosios upės kranto:
Kad matytų kapas sodžių
Kūdikėlis kur užaugau;
Kad girdėtų tą dainelę,
Motinėle kur dainavo,
Kad ant kelių mažą migdė
Ar lopėy mane lingavo.

Be abejo, tai troškimas nevie-
no svetimame krašte ar tremty-
je esančio, išreikštas tais pa-
prastais, kukliais, tartum liau-
dies dainelės žodžiais.

Kad ir neilgas, Jono Biliūno
gyvenimas buvo pilnas kovos.
Pirmiausia jam teko kovoti pa-
saulėžiūrinę kovą tarp namų re-
ligingumo ir pozityvistinio ateiz-
mo, kol pagaliau toj kovoj vėl
pirmykštė namų dvasia nugalė-
jo.

Nuo Zakopanės laikų jis visiškai
pasikeitė. Tuomet, rašo Lie-
tuvų Enciklopedija (II t. 513
psl.), jame įvyko ir vidinė at-
maina: tilybinis jausmas jame
atgimė. Jį ypač paveikė nuolati-
nis susirūpinimas savo sveika-
ta ir neišvengiamas mirties lau-
kimas. Galbūt tokį mes matome
Biliūną, Adomo Varno nupieštą:
fone Trakų pilies griuvėsiai, ra-
šytojas ligonio drobule apsisiau-
tęs, su plunksna rankoj, įkvėpi-
mo paukštė atsikridusi į jį. Ji
primena lyg ir mirtį — naujas
kovos motyvas, kovos gyventi
norinčios jaunystės su besianti-
nančia mirtimi.

Pirmieji Biliūno kaip rašyto-
jo kūrinių, kaip Per sapną ar
Be darbo, kelių socialinius moty-
vus, nėra literatūriniai atžvilgiai
reikšmingi. Patys reikšmingieji
rašyti išvykus į užsienius. Tu-
met rašytojas pamato tėvynę iš
tolo, bet aiškiau, arčiau prie šir-
dies, kaip kiekvienas savo kraš-
tą palikęs. Nemuno sielininkai
rašytojui primena tuos sunkius
laikus, apie kuriuos ir Maironis
rašė, jog "lietuvius netikėjo, kad
belaivis bus". Uetlibergo kalną
šveicarijį kopdamas mena giedrą,
kurį ateina tik po audros, lyg
simboliškai pramatydami ir

laisvę Lietuvos ateitį.
Gyvenęs kaip tik lietuvių spau-
dos gražinimo ir naujo sąjūdžio
metu, Biliūnas mūsų literatūrai
ypač reikšmingas tuo, kad jau,
kaip ir kiti to meto mūsų rašy-
tojai, ypač Vincas Krėvė, smėi-
tikrosios literatūros kūrimo, kai
jau literatūra galėjo išsivaduoti
iš tautinės sąmonės žadinimo
tarnaitės pareigų ir meno for-
momis išreikšti pačius gyvenimo
reikšnius.

Vidutis nuotalkoms reikšti pa-
skirti visi geresnieji J. Biliūno
miniatūriniai kūrinių, kaip
Keliu, Tikėjimas, Vagis, Laimės
žiburys, Piestupys, Kliudžiau,
Brisiaus galas, Ubogas, Vieną
rudens dieną. Tai daugiau auto-
biografinio pobūdžio siužetai,
susiję su vidaus išgyvenimais ir
sąžinės balsu. Juose apstu lyri-
nės melancholinės nuotalkos, bet
nestingia ir epinio vaizdingumo
bei plastiškumo. Pradėjęs nuo
realizmo, Biliūnas kaip augstai-
stis ir toliau įneša į savo raštus
estetinės ir romantinės nuotai-
kos, kokios randame vėlesnėje
Vaižganto ar Vienuolio kūryboj.

Dėl to ir svarbiausias Biliūno
kūrinys Liūdno Pasaka praside-
da romantiškai lyrine dedikacija
apie praeitį, kad "tokie gražios,
laimingos buvo dienos". O toliau
apysakoj jau šiurpūs vaizdai iš
1863 metų sukilimo, kada vy-
riausias veikėjas Petras Banys
žūva nukankintas kaip ir mūsų
dienų partizanais.

Čia pavaizduota ta pati moti-
nos lietuvių tragedija, kuri gal
vyko ne kartą ir mūsų dienomis.
Štai trumpas motinos Golgotos
kelias, savo sūnaus beleškant:
"Tiek Jozapota teapratė, kad
rusai jos Petrą, turbūt, miestan
nugabeno. Nebeklausė Kazio
skundimos, kad jisai negalys nė
vienos dienos namie būti, turįs
iš savo krašto bėgti, jeigu nenor-
is būti pakartas ar sušaudy-
tas... Nors niekados nebuvo
mieste buvusi, tačiau dar gerai
prieš auštant toli ant vieškelio,
miestan einančio, atsidūrė...
Apie pusryčius jau ėjo miesto
gatvėmis, bailiai į šalis dairya-
mos. Dideli, keliais gyvenimais
namai tęsėsi iš abiejų pusių be
galo... Žiūrėjo tik į žmones, ku-
riuos kiekvienam žingsny matė.
— Kiek ponų... kokie gražūs...
— šnibždėjo apsilbausiai. Pa-
matė žilą, malonaus veido senelį,
jį žiūrint ir bailiu balsu pa-
klauso: — Ar nežinau tamata,
kur mano Petriukas?... Neti-
kėtai žvilgtelėjo į šulius su per-
metėmis... Suriko klaukiau balsu
ir, apalpusi, krito, ant žemės...
Tokia tat liūdno pasaka, kuri,
rodos, tęsiasi ir tęsiasi tautai, lyg
be galo. Ir jau po kelių metų bus
visas šimtas metų nuo to šiur-
paus prieš 50 metų aprašyto
įvykio, kurio siužetui imasi šių
dienų rašytojas, bet jau iš nau-

BLANDYČIŲ TRIO GRAŽIAI PASIRODĖ CLEVELANDE

Seserys Blandytės, kurių kon-
certą Clevelande rengė Skautų
Tėvų Komitetas, clevelandie-
čiams buvo naujiena. Ir reikia
pasakyti, kad maloni naujiena,
nes jų atlikti lietuvių kompozito-
rių ir svetimtųjų kūrinių, pra-
skambėjo maloniai, laimėdami
šiltą susirinkusiųjų dėmesį.

Seserys Blandytės, nesivaik-
damos didelių mandrybių, kaip
ir dera lietuviškoms, savo ele-
gancija ir paprastumu tuoj su-
mezgė glaudžius ryšius su kla-
usytojais. Dainavo įsijautusios į
atliekamo kūrinio dvasią. Aiškiai

buvo jaučiama, kad jos dirba rū-
pestingai ir jau yra rimta pajė-
ga lietuviškųjų parengimų me-
ninę programą išpildant. Blan-
dyčių trio koncertui akompana-
vo muz. A. Skridulis.

Po koncerto pasikeičiant vienu
kitu žodžiu iš jų buvo patirta,
kad ši jų išvyka iš Chicago į
Clevelandą, buvusi pirmoji di-
desnė išvyka. Mes linkime, kad

jos apkeltų visas lietuvių ko-
lonijas. Meninių vakarų rengėjai
nesigailės jas pasikviesti. Ypač,
kad jos ne tik dainuoja, bet Ele-
na Blandytė yra gera pasakoto-
ja. Clevelande jos pasakota Vyt.
Tamulaitio apysaka "Sugrįži-
mas" buvo labai vykusiai.

Clevelandiečiai Blandytėms
dar dėkingi ir už tai, kad jos
skautų naudai neėmė ir jokio
honoraro.

Priešui prie programos vieti-
niai skautai, Remigijaus Vizgir-
dos paruošti, suvaidino trumpą
vaizdelį "Sapnas prie laužo".

Programai pasibaigus padėką
pareiškė Skautų Tėvų Komiteto
pirmininkas E. Steponavičius.
Svečių buvo prisirinkusi pilna
lietuvių salė.

Dalyvauk savo Bandytojų ir meklis Moį Padėkos Dienoj

G. & E. DRY CLEANING

WHERE YOU GET THE FINEST CLEANING

12917 UNION AVE.

Call WA 1-7934

Ar kada pagalvojate

kas padaro Stroh's alų
taip skanų?

Čia yra atsakymas:

Jis yra ugnim verdamas
prie 2000

laipsnių!

DABAR UZ VIETINES KAINAS!

AMERIKOS VIENINTELIS UGNIM VERDAMAS ALUS — UGNIM VERDAMAS 2000 LAIPS.

KETURI SUSITIKIMAI

LAISVĖS KOVOTOJŲ SLEPTUVĖJE

Paruošė J. P. PALUKAITIS

Janos tėvišku mostu uždeda savo ranką
ant Klaros pečių ir aiškina toliau:

— Ji graži, ar ne? Net ir komunistai
mėgsta gražias moteris. Ir taip jie paskyrė
Jara vertėja valdinės eksperto įstaigon, ir
net jai davė gražius drabužius. Tačiau mūsų
Klaros jie nepajėgė nupirkti. Ji visą laiką
buvo su mumis. Dabar mes ją išmokėme ap-
tarnauti karinį radijo siųstuvą, ir dabar ji
yra mūsų komiteto žinių skyrius. Ten, ker-
tėje, stovi aparatas. Ir aš tamatai, mano bi-
čiuli, turiu pasakyti, kad ji...

Janos jau įsijūbavo. Jis tikrai gali iš-
kalbėti ištisas valandas. Tačiau Klara, atro-
do, jau jį pažįsta. Ji jį draugiškai, tačiau
griežtai nutraukia pasakymą, kad tikrai
nešą reikalo svečui taip ilgai leisti stovėti.
Janos staiga susigriebia, jam įprastais grei-
tis judesiais paima žurnalisto paltą, pasiūlo
kėdę, pristatė prie stalo vieną dėžę, at-
sisėdė pats ir pasisodina šalia savęs Klarą.
Tada pareiškia, kad svečias turįs susipažinti
su kitais komiteto nariais.

Kulkosvaizdžio greitumu išberia visą eilę
vardų. Žurnalistas vos bespėja juos suprasti
— Ferencas, Istvanas, Bela, Stefanus, Palas,
Tiboras, Lajos ir t.t. Kaikuriuos Janos api-
budina: Palas esąs komiteto vicepirminin-
kas, Bela — senyvas, pavargęs žmogelis snie-
go baltumo plaukais ir raukšlį giliai išva-
gotu veidu — "daug žinąs apie daugelį da-
lykų, ypač apie — na, sakykim, gėrimus. Vė-
nintelė moteris, be Klaros, mažą senyva da-
ma yra Jieva, Belos žmona.

— Taip, pareiškia Janos, pasibaigus dau-
gybei rankos paspaudimų ir nusilenkimų,
— dabar galime toliau kalbėtis. Sakyk, man,
bičiuli, — klausia jis, — ką Vakarai galvoja
apie tai, ką mes atlikome. Sakyk viską, pra-
šau, atvirai ir išsami.

Žurnalistas pagalvoja valandėlę ir atsa-
ko:

— Janos, aš manau, nėra jokios abejo-
nė, kad Vakarai, Vakarų žmonės didžiąja
dauguma yra jūsų pusėje. Visuose kraštuose
stebimasi laisvės kovotojų drąsa, sukiylant

prieš milžiniškai didesnę jėgą. Nežinau, ar
aš atsakiau į tai, ko jūs laukėte. Ir aš jau-
čiu, kad mano žodžiai jums atrodo gana tuš-
ti po to, ką jūs pergyvenote.

Janos ir Klara vienas kitam nusišypso.
Atrodo, kad jie labai patenkinti.

— Tad Vakarai netiki sovietų propaga-
da, — klausia Janos, — kad mūsų kova esąs
fasistinis sukilimas, esąs bandymas atstatyti
Horthy valdžią, pučas, vadovaujamas iš
užsienio Vengrijon grįžusių žmonių. Vaka-
rai tuo netiki?

— Aš esu tikras, kad visuose Vakarų
kraštuose tėra tik saujelė žmonių, kurie tuo
tikėtų.

— O aš manau, kad visoje Vengrijoje
nerasite daugiau, kaip saujelę žmonių, kurie
būtų kovoję dėl kitų priežasčių, o ne patrio-
tizmo ir noro išlaisvinti savo kraštą, — su-
jaudintu balsu pareiškia Janos. — Mes ne-
esame apsnūdę svajotojai, kurie gyventų pra-
eitimis ir laukytų kažkokių fantastiškų gerų
laikų. Mes esame žmonės, kurie kovojame
dėl to, kad mums buvo gana. Gana! Iki čia! —
jis parodo smakrą. — Pažiūrėk tik į šiuos
žmones, bičiuli! Belo yra buvęs universiteto
profesorius; Ferencas — fabriko darbinin-
kas; Palas, mano pavaduotojas — studen-
tas. Lajos yra mechanikas, o Istvanas — šo-
feris. Ir dar Klara ir aš. Mes visi skirtingi,
ir visi vienodi: mums buvo gana.

— Aš žinau, aš žinau, — atsako žurna-
listas, — mano kolegos ir aš Vakarams jau
skelbėme, kas yra laisvės kovotojai ir ką
jie galvoja.

— Tad pasakykite Vakarams ir tai, —
tęsia Janos, — kad mes ateiptyje norime nor-
malaus gyvenimo. Tai mūsų didysis troški-
mas. Mes nenorime vyriausybės, kuri būtų
mums siaubas su savo baisia slaptaja policia-
ja. Tai visa, ko norime. Vieni žmonės vadina
laisve, kiti — tiesiog — normaliu gyvenimu.

Pavargusio žmogaus mostu jis paneria
veidą savo delnuose, paskui sako:

— Aš žinau, kad kalbu per daug, tačiau
patikėkit, mes ne tik kalbėjome, mes šį tą pa-
siekėme.

— Jau dešimt dienų ir naktų, kai Janos
beveik nemiegojo, — sako Klara. — Jis visą
laiką kovoję, planavo ir organizavo. Kai mū-
sų kovotojai buvo prie tramvajų barikadų,
jis irgi ten buvo su kulkosvaizdžiu rankoje;
kai badas įgijo aštriausiąs formas, jis ieš-
kojo kovotojams maisto. Ir dabar, besiru-
šiant atečiai, kai reikia idėjas, planus ir no-
rus suderinti, jis vėl dirba.

Janos nesisidomi, kad jis yra giriamas,
jam rūpi Vakarai. Patyręs, kad reporteris
kiekvieną dieną iki vakarykščios grįždavo
Vienon, jis klausia:

— Tad pasakyk man, ką dabar Vakarai
darys?

Reporterio tonas išduoda, kad jis žino,
koks tolimas jo atsakymas nuo to, kurį Ja-
nos norėtų išgirsti:

— Visame Vakarų pasauly stengiamasi
Vengriją aprūpinti dalykais, kurių labiau-
siai reikia, ypač maistu ir medikamentais.

— Taip, taip, aišku, — nekantriai nu-
traukia Janos. — Bet mums reikia kitų, daug
svarbesnių dalykų.

— Aš manau, Janos nori pasakyti, kad
mes už maistą ir medikamentus esame labai
dėkingi, — pareiškia Klara, — tačiau ne tai
yra svarbiausia. Tiesa, mes kartais kalbame
apie savo pergalę ir apie tai, kad kitiems
traukėme kaštus iš ugnies. Tačiau, atvirai
kalbant, mums aišku, kad mūsų kova nebaig-
ta, kad ji, kaip kaikurie mūsų išsireiškia, dar
tik prasidėjo.

Tada atsistoja Bela, žilasis vyras, nuo
savo dėžės ir prieina prie trijulės. Pakėlęs
savo liesą pirštą, jis lėtai dėstydamas žo-
džius, prabyla tikslia vokiečių kalba:

— Žinote, ko mums reikia? Maisto, taip!
Bet ne vien tik gūlašo ir duonos, tačiau ir
maisto žmogaus širdžiai bei sielai. Vaistu,
taip! Tačiau ne vien tik tvarsčių kūno žai-
doms, bet ir tokių tvarsčių, kurie pagelbės
gilesnės žmogaus žaidoms — dvasios žai-
doms. Fizinę kovą mes gerai sukovojome. Ma-
tėte, kaip mes darėme: pilkomis rankomis
prieš didžiules karo mašinas. Žinajome, ko no-

Iš šalies žiūrint

Padėkos diena arba kalakutinė

Paskutinis lapkričio mėnesio ketvirtadienis yra Padėkos šventė. Ta šventė šioje šalyje įvesta Kongreso nutarimu. Šiomet Padėkos šventė yra lapkričio 28 d.

Pirmoji Padėkos diena buvo atšvęsta gruodžio 13. 1621. Ją šventė piligrimai, prieš metus atvykusieji iš Anglijos, kur dabar yra Plymouth, Mass. Šuvalę pirmutinį šioje šalyje derlių piligrimai sumanė paskirti dieną, kurioje padėkoti Dievui už vasaros derlių.

Pirmoji Padėkos šventė buvo labai kukli, palyginus su tuo, kaip dabar švenčiama. Pirmoji Padėkos šventė buvo religinė, dabar ji pusėtinai supasaulėjusi.

Kadangi šioje šventėje iškilmingai figuruoja kalakutas, tai lietuviai nuo seniai tai šventei davė kalakutinės vardą.

Padėkos diena yra originali ir grynai amerikietiška. Panašios šventės neturi nei jokia kita šalis, nors daug kur ir švenčiamos derliaus šventės.

Kalakutas — Padėkos dienos simbolis — gan prozaiskas paukštis. Bet Benjaminas Franklinas rimtai pirso Amerikai savo herbui rinktis ne arą, o kalakutą. Kalakutai anuomet buvo laukiniai ir jų veisėsi labai daug. B. Franklinas, piršdamas kalakutą kaip Amerikos herbą, išvedžiojo, kad tuom būtų pabrėžiama Amerikos gerovė, ne jos galia.

Septynių Brolių Miegandžių sekėjai

"Sputnikas pažadino Ameriką iš miego". Tokia antraštė buvo išspausdintas straipsnis Darbininko No. 76. Kad Sputnikai pažadino Ameriką iš miego, tai faktas. Kai antrasis rusų sputnikas su šunim pradėjo sukintis aplink žemę, tai Washingtono vienas aukštas pareigūnas pareiškė, jog tai sudaro Amerikai technologinį Pearl Harbor.

Galima išvedžioti ir Amerikai priekaištauti, jog ji per ilgai miegojo. Galima įrodinėti, kad Amerikai buvo nemažai aktyvių, kurie privėlė ją ankščiau pabudinti. Bet faktas, kad ji pagalios nubudo.

Šia proga tinka pakalbėti apie tokius, kurių jokie aktiniai neįstengia pabudinti iš miego. Jie tarsi yra prisiręšę prie Septynių Brolių Miegandžių. Prie tokių priskaitytinos Europos vidurio tautos. Carų ir kaizerių laikais koks tai buvo aktyvus lenkams, ukrainiečiams, čekams, ir todėl laimėjome. Žiūrėkit, aš esu chemikas, universiteto profesorius, ir todėl tapau "specialistu gerimams", kaip Janos sako. Kokiems gerimams? Molotovo kokteilams. Aš paruošiu benzino bonkas, kuriuos mūsų jaunimas svaigdo į tankus ir patrankas, kad iš jų beliktų išdegti pilni griaučiai. Bet dabar atėjo laikas, kada plikų rankų nebepranka. Dabar mums reikia maisto, kuris sustiprintų mūsų dvasią.

— Ak, Bela, tu teisiu, — prabyla Janos, — bet tai visa taip komplikuota, taip sunku. Galbūt būtų lengviau, jei nebūt intelektualų, o tik tie, kurie kovoja ir veikia.

— Bet, Janos, — įsikiša Klara, — tu juk esi tas, kuris sako, kad mes laimėjome. Jei taip, tai reikia pagalvoti ir apie tas būtinybes, apie kurias Bela kalba.

— Būtinybė, apie kurią aš galvoju, — atsako Janos, — yra ne tie komplikuoti filosofiniai dalykai. Ir be to, gal mūsų kova tik beveik laimėta.

Klara išsigaista.

— Tik beveik? Staiga tu prabylai kaip tas, kuris prarado drąsą.

Janos susimąstęs.

— Beveik — tas žodis reiškia kalną, — murma jis. — Beveik yra kalnas, kuris skiria tave nuo tikrojo kovos galo. Beveik yra kalnas — toks didelis, kaip visi sovietų turimi tankai. Aš nesu toks, kuris lengvabūdiškai kalbėtų apie pralaimėjimą, tai žino kiek-

kams vienytis ir sudaryti bendrą frontą. Tada jie to nedarė. Po pirmojo pasaulinio karo, kuriant savo nepriklausomas valstybes ir turint pašonėje bolševikinę Rusiją, dar svarbiau buvo toms tautos blokuoti. Vietoj to, jos savo tarpe pradėjo kruvinas kovas. Lenkai nenubudo ir kai atsirado nacizmas. Nubudimo ženklų nėra nei dabar.

Kvietimai dalyvauti Novenosė

Daugelis Amerikos lietuvių tam tikrais laikotarpiais gauna iš lietuvių vienuolynų laiškus, kuriuose kviečiama prisijungti prie jų ruošiamų Novenų.

Prisijungimas, žinoma, surištas su aukomis vienuolynams. Su kvietimais prisiunčiami ir lapeliai, kur nurodoma, kokiomis intencijomis gali būti užrašomos maldos. Intencijų lapelius žadama padėti ant altoriaus Novenų metu.

Intencijų pasiūloma gana daug. Kai kurie lapeliai turi daug, negu 20 intencijų. Kai nurodoma intencijos už mirusius, arba už sveikatą, arba Dievo palaimos prašant, tai tas tvarkoj. Bet nurodoma ir tokių intencijų, kurios reikalingos kritikos. Taipgi nėra tokių intencijų, kurios yra gyvenimiškos ir visgi nesuminėtos.

Siunčiant lietuvių vienuolynams intencijas jų ruošiamų Novenų proga reikėtų įtraukti šitokias intencijas:

Kad pasaulio lietuvių tarpe įvyktų žydiška vienybė.

Kad lietuvių savo tautiečius, patekusius vargan ar bėdon, juos gelbėtų taip, kaip gelbėti žydai.

Kad lietuvių tarpe sumažėtų gėrimas ir rūkymas.

Kad visi tikintieji visada atsimintų, jog Paskutiniam Teisem kairėn atsidurs visi, kurie negalės pasirodyti su artimo meilės darbais.

Ką? Ar tai bedieviškai pasiūlymai?

Apie įpėdinius

Kada Anglijos premjeru dar tebebuvo garsusis Churchillis, sulaukęs gražios senatvės, kilo klausimas, kas jo vietą užims? Žinome, kad jį jo vietą atėjo nesekmingas ir nelaimingas jo žentas Eden. Jisai save pradžioje Sueso kanalo užpuolime, kurį buvo užgys ir jo garsusis uošvis. Šiuo tarpu neretai užsimenama apie tai, kas Vokietijoje bus Adenauerio įpėdiniu? Kol kas tas įpėdinis dar nėra įvardintas.

Indijos premjeras Nehru jau gerokai pasivargęs amžijai. Vakarėčiama nemenukos svarbos rūpestis. Dabar Nehru lyg ir laikosi neutralumo. Jis svyruoja tarp vakarų ir rytų. Yra sakoma, kad Nehru įpėdiniu egs numatomas Menon. Vakarėčiama jį žinomas, kaip Maskvos sputnikas. Su Nehru mirtimi, Indija aiškiai pakryptų Maskvos pusei. Stėbėtojas

DETROIT

RUDENS SEZONO UŽDARYMAS DETROITE

Lapkričio mėn. 30 dieną, 6 val. vakare, Hispanos Unidos salėje, 3564 W. Vernor, Detroito Lietuvių Organizacijų Centras, rudens sezono uždarymui, stato L. Fuldos 4-rių veiksmų komediją: "Mokyklos Draugai".

Veiklą vaidina — Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris. Režisuoja detroitiečiai labai gerai pažįstama Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė. Po vaidinimų — šokiai ir turtingas bufetas. J. G.

D. L. O. CENTRO METINIS BALIUS

Detroito Lietuvių Organizacijų Centras ir šiemet ruošia metinį vakarą — balių, kuris įvyks šeštadienį, lapkričio 30 d. buvusio lietuvių salėje. Pradžią 6 val.

Programa: špildys: po-
nios Mikšienės kolektyvas, su-
karičiama nemenukos svarbos
rūpestis. Dabar Nehru lyg ir lai-
kosi neutralumo. Jis svyruoja
tarp vakarų ir rytų. Yra sakoma,
kad Nehru įpėdiniu egs numatoma
Menon. Vakarėčiama jį žinomas,
kaip Maskvos sputnikas. Su Nehru
mirtimi, Indija aiškiai pakryptų
Maskvos pusei. Stėbėtojas

A. L. A. PILDOMOSIOS TARYBOS NOMINACIJOS

Detquite yra skaitlingiausios SLA kuopos, todėl ir jų veikimas gyvas. Šiemet detroitiečiai nori pasatyti ir savų kandidatų, kad būtų į SLA įlieta naujo kraujo. Detroitiečių SLA narių pasidavimas yra, kad būtų nomnuojami šie asmenys:

— prezidentas — adv. Jonas R. Verbalis, viceprezidentas — Albinas S. Trečiokas, sekretorius — Ignas Kaunelis (detroitietis), finansius — inž. Alex Čepilskas, filžo globėjus — Alena Devenšė ir Antanas Norus (detroitietis), daktaru kvotėjus — Dr. S. Biežis. Z. R.

KAUKIŲ BALIUS

D. L. K. Birutės Moterų Dr-jos Detroito skyrus praėjusią žiemą suruošęs Detroito kaukių balių gautą pelną paskirsė naudingams baltos ir jaunimo reikmėms tikslams. Tuo pačiu tikslu ir ateinančiais metais, vasario 1 d. toje pačioje salėje, Hubbard ir Bagley g-vių kampas, ruošia kaukių balių. Seimininkės stengsis, kad šis balius būtų įdomiausia sezono pramoga.

Filmų aktorė Rūta Kilmontytė clevelandiečių jaunųjų tarpe. Kairėj Arūnas Gasparaitis, dešinėj Rūta Galdūnaitė.

Geriausios ir įdomiausios kaukės bus premijuotos. Dovanų bus dar daugiau kaip pernai. Kai kurie aukotojai jau pasižadėjo skirti vertingas premijas dovanas.

Jau pats laikas pagalvoti ir pradėti siūti kostiumus-kaukes. Vienintelė proga senam tapti jaunu, o jaunam kuo panorės. Seimininkės, pranešamos iš anksto apie jų ruošiamą balių, tikisi sulaukti daug įdomių kaukių, o dar daugiau nuotaikingų linksmų svečių. K. K.

Patark kaimynui
prenumeruoti
DIRVA!

BALTIMORE

EVANGELIKŲ PAMALDOS

Baltimorės lietuvių kolonijos evangelikai lapkričio 10 d. turėjo šiais metais antrąsias gimtąją lietuvių kalba pamaldas. Daugiau kaip 25 metal tokių pamaldų čia nėra buvę.

Viaš rūpestį ir darbą pamaldų suorganizavimu buvo pasiūmęs Baltimorėje aktyvi labdaros veikėja, Ev. Reformatų Bažnyčios Kuratorė Emilija Railienė. Pamaldos vyko Ev. Reformatų šv. Jono ir šv. Luko bažnyčioje. Pamaldas laikė kun. Dagys iš New Yorko, Vargonavo May Railienė.

Šios pamaldos evangelikų lietuvių kalba buvo suorganizuojamos šioje šalyje ir Tėvyne meile.

Po pamaldų bažnyčioje žemutiniame patalpose buvo paruoštas kavutė. Čia draugiškai pasikalbėjus, aptarti einamieji ir ateities darbai. Atstovė pamaldų reikalais rūpintis sudarytas komitetas iš Emilijos Railienės, V. Nastopkos, K. Grinto, R. Teosovaitės ir Al. Helno.

Rendroji gimtąja kalba maldą ir laukus, pranešė suartino viaus dalyvius ir sumergė šiltus ryšius.

Buvo pareikšta, kad sekančiose pamaldose dalyvautų visi lietuvių senai ir šv. katekizme, čia gimę, jų vaikai ir naujieji atėjiai. M. K.

PITTSBURGH, Pa.

BUVO SUSIRINKĘS ALTAS

Lapkričio 19 d. Lietuvių Piliečių Klubas patalpose įvyko Pittsburgho ALT skyriaus valdybos narių susirinkimas. Susirinkusieji svarstė Lietuvos nepriklausomybės akto paskelbimo būsimą 40 metų sukaktuvių paminėjimą Pittsburghe. Visų buvo susirūpinę, kad paminėjimo programa būtų visąsima įdomi, nevarginanti. Numatyta ir to paminėjimo meninė dalis, kurią špildys šv. Pranciškaus akademijos studentai, vadovaujamos seselės Pranciškos. Numatyti pakviesti JAV aukšti pareigūnai. Tikimasi, kad paminėjimą atstolungsk Pennsylvanijos valstybės gubernatorius bei miesto meras. Iš lietuvių numatyta pakviesti du kalbėtojus.

Minėjimas įvyks Vasario 16 dieną, sekmadienį. Tą sekmadienį Pittsburgho lietuvių parapijų bažnyčiose bus laikomos pamaldos. Po pietų, 8 val. Lietuvių Piliečių Klubas salėje — 1725 Jane St., S. S. Pittsburgh, Pa. bus prakilbos ir meninė programa.

SVARBUS PRANEŠIMAS

Pittsburgho ir apylinkės lietuvių draugijų metinis suvažiavimas įvyks sausio mėn. 19 dieną, sekmadienį, 3 val. po pietų, Lietuvių Piliečių Klubas salėje — 1725 Jane St., S. S. Pittsburgh, Pa.

Viešos lietuvių draugijos, organizacijos ir parapijos nuodirdžiai prašomos įpareigoti savo delegatus susirinkime dalyvauti.

Fr. Šilionis

Ar jau
įėjai į
VILTIES
draugiją?

PATI PATIKIMIAUSIA FIRMA SIŪSTI SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR KITAS SSSR DALIS YRA

PARCELS TO RUSSIA, INC.

VEIKIA pagal specialų susitarimą su INTURIST, Maskvoje

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., Tel. INgersol 7-7272, INgersol 7-6465

Priėmimo Punktas

New York City, 78 Second Ave., Tel. ORchard 4-1540

GALITE SIŪSTI TIK NAUJUS DAIKTUS

Galite siūsti medžiagas drabužiams, naujus drabužius, avalynę, odas, siūvamas mašinas, rašomas mašinėles, muzikos instrumentus, maisto produktus, vaistus ir visokius kitus daiktus.

Galite atnešti savo siuntinius į bet kurią mūsų įstaigą, o taip pat galite atsiųsti paštą. Paštą gauti jūsų daiktai persiuntimui į SSSR čia mūsų įstaigose perširimi, apkeičiuojamas maitas, persiuntimo išlaidos ir tuoj juma pasiunčiama sąskaita. Gavus šią patvirtinimą ir perlaidą siuntiny, be jokio atidėlioimo, išsiunčiame adresuotai.

Jūsų patogumui mūsų įstaigose galite siuntinius gauti įvairiausių daiktų pakuomis žemiauomis kainomis. Taip kad siuntinį galite sudaryti atsilankę į mūsų įstaigą.

PARCELS TO RUSSIA, INC.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.

Ši įstaiga atidaryta kasdien ir sekmadieniais nuo 9 iki 6 val., šeštadieniais 9-4.

MANHATENE PRIEMIMO PUNKTAS 78 Second Ave., New York City, N. Y.

MOSU SKYRIAI:
DETROIT, Michigan,
11601 Jos Campau Ave.,
Tel. TOWnsend 8-0298

HARTFORD, Connecticut,
651 Albany Avenue,
Tel. CHApel 7-5164

LOS ANGELES, California,
121 S. Vermont Ave.
Tel. DUNKirk 5-6550

PHILADELPHIA 23, Pa.
832 North 7th Street
Tel. WA 3-1747

CHICAGO, Illinois,
3741 W. 26th Street
Tel. CR 7-2126

NEWARK, New Jersey,
263 Market Street
Tel. MARket 2-6937

rejoje, ir todėl laimėjome. Žiūrėkit, aš esu chemikas, universiteto profesorius, ir todėl tapau "specialistu gerimams", kaip Janos sako. Kokiems gerimams? Molotovo kokteilams. Aš paruošiu benzino bonkas, kuriuos mūsų jaunimas svaigdo į tankus ir patrankas, kad iš jų beliktų išdegti pilni griaučiai. Bet dabar atėjo laikas, kada plikų rankų nebepranka. Dabar mums reikia maisto, kuris sustiprintų mūsų dvasią.

— Ak, Bela, tu teisiu, — prabyla Janos, — bet tai visa taip komplikuota, taip sunku. Galbūt būtų lengviau, jei nebūt intelektualų, o tik tie, kurie kovoja ir veikia.

— Bet, Janos, — įsikiša Klara, — tu juk esi tas, kuris sako, kad mes laimėjome. Jei taip, tai reikia pagalvoti ir apie tas būtinybes, apie kurias Bela kalba.

— Būtinybė, apie kurią aš galvoju, — atsako Janos, — yra ne tie komplikuoti filosofiniai dalykai. Ir be to, gal mūsų kova tik beveik laimėta.

Klara išsigaista.

— Tik beveik? Staiga tu prabylai kaip tas, kuris prarado drąsą.

Janos susimąstęs.

— Beveik — tas žodis reiškia kalną, — murma jis. — Beveik yra kalnas, kuris skiria tave nuo tikrojo kovos galo. Beveik yra kalnas — toks didelis, kaip visi sovietų turimi tankai. Aš nesu toks, kuris lengvabūdiškai kalbėtų apie pralaimėjimą, tai žino kiek-

vienas šitame kambaryje. Aš kalbu apie pergale, nes tai mums suteikia drąsos. Bet reikia kalbėti atvirai. Kaip ilgai mes galėsime vien tik drąsa kovoti? Jei prasidės naujos kautynės — kas tada?

— Tada tebetikit, kad prasidės naujos kautynės? — klausia reporteris. — Bet rusai juk prižadėjo atitraukti.

— Tiki rusais?

— Viliuos, kad galima tikėti.

Janos nusijuokia.

— Vilioti? Gražus žodis! Bet kiek tankų ta viltis pasiūla atgal Rusijon? Kiek divizijų ta viltis išgabens iš Vengrijos?

— Žinau, — atsako reporteris, — tačiau ką kita galima daryti?

— Stai, čia ir yra klausimas, — sako Janos, — dėlto aš ir kitaip įsivaizduoju dabartines būtinybes. Aš negalvoju nei apie duoną, nei apie medikamentus, nei apie tai, ką mini Bela, o apie dalykus, kurie įveiktų "Beveik" kalną ir užtikrintų mūsų pergalę.

Reporteris ir laisvės kovotojas žiūri vienas kitam į akis.

— Ginklai, — prabyla pirmasis.

— Ginklai!

— Tad manot, kad reikia laukti naujų kautynių?

Janos pašoka.

— Manau? — sušunka jis. — Kaip aš galiu manyti. Aš jaučiu tai, aš ruošiuosi. Aš žinau, kad čia, aplink miestą, — jis mostelia

ranka į miesto planą, — visur šimtai, o gal tūkstančiai rusų tankų. Aš žinau, kad jie neatvyko čion pasivažinėti arba su mumis pažaisti slapukų. Geriau visa tai turėti prieš akis, negu vien tik viltis.

— Tad tu tikrai lauki naujų kautynių, — tyliai pasako Klara ir grįžta prie savo siustuvo.

— Galbūt mes turėsime vėl kovoti. Galbūt ir ne, — Janos prieina ir glosto jos ranką.

Rusųje pasidarė tylu. Kiekvienas pakendęs savo mintyse. Staiga Klara pradeda kalbėti aparatū. Keletas komiteto narių krūptelia. Paskui ji ateina kambario vidurin.

— Kalbėjo Miklos, — praneša ji.

— Ko jis nori? — klausia Janos ir paaiškina reporteriui: — Miklos yra gretimo komiteto pirmininkas.

— Jis nieko nenorėjo sakyti, pasakoja Klara, — jis tik pranešė, jog pasiuntęs pas mus pasiuntinį su svarbiu pranešimu.

— Prakeikimas! — įniršta Janos. — Kas su juo daros? Jei ką turi pranešti, tesako man. Pašauk ir pasakyk, kad praneštų, ko nori.

Klara truktelia poėiais.

— Gerai, — ji vėl dingsta savo kėrtėje.

Janos pasiūri į laikrodį.

— Šeštadienio vakaras, 11 valanda. Dabar reikėtų sėdėti jaukiame lokale ir truputį atsikvėpti. To vietos sėdima praeitame rūsyje ir laukiam paslaptingos žinios iš kito-

kuris taip pat sėdi rūsyje. Pasaulis pamišo. — Jis atsidūsta ir uždeda reporteriui ranką ant peties. — Kol dirbau ministerijoje, niekad nebuvau nekantrus. Maniau, nėra verta. O būtų buvę gerai kartais ką nors aprėkti. O dabar, kada turėčiau ypač susivaldyti, negaliu.

— Dėlto, kad tamsta dešimtį dienų ir naktų nemiegojai, — sako reporteris.

— Tai tik išorinė priežastis. Vidinė priežastis yra ta, kad aš po daugelio metų jaučiuosi esąs aš. Suradau save. Nebesu tuščiai belakstęs mechaninis daiktėlis. Tai suteikia temperamentą. Ak! Aš kalbu per daug, aš blėg išaiškinu. Tačiau viena yra tikra: laisvė dvokiančiam rūsy yra geriau, negu vergija puošniose ministerijos rūmuose.

Tyliai sėdį komitetas ir reporteris rūsyje. Vienintelis garsas kambaryje — klūkėjimas benzino, kurį Bela pilsto į bonkas.

— Viešpatie, kurgi Palas su pasiuntiniu, — atsidūsta Janos. — Aš pasiūsiu sargybinių pasiūti. — Jis pakalbą su komiteto nariu, kuris tuo įeina perduoti įsakymą sargybiniui.

— Kažin ar gerai pasiūti be sargybos viršuje? — sako Klara, grįžus vyrui.

— Na, tik trupinam laikui. Turime juk akmenis, — ramina Janos.

Ilgą laiką vėl nekalbama. Žurnalistas atsisėda artėian Janos. Iš jo tono reikia spėti, jog jis jau seniai ieško temos, kuri baigtų ne-

jaukia tylą.

— Ar kuris nors komiteto narys anksčiau buvo komunistas?

— Komunistu? Bičiuli, mes čia visi vargšai. O Vengrijoje tik komunistai buvo turtingi.

— Bet šnipų juk buvo visur?

— Kur yra mėslo, ten rasi ir kiaulius; — atsako Janos.

Staiga uždanga atitraukiama šonau. Visų akys nukrypsta į akyje slenčią. Jėna vyra. Jis labai augstas ir liesas, kumpu nosimi, ilgu išblyškusi veidu. Jis be apšaukto juodu apdriakusiu švarku, senu vilnoniu liū ant kaklo ir malka beretė ant galvos. Jis vienas, nematyti nei Palo, nei sargybinių. Vyraus kalbą pasako vengriškai. Janos atsako, ištiesia į jos ranką. Ir kiti komiteto nariai pasivėlina.

— Vilaitis iš Debrēceno, — patikrina reporteriui Janos. — Iš tenykščio komiteto.

Liečiasi vyraus išgrįsta vokiškas šodžius, staiga atsisuka, pažiūri į žurnalistą ir žengia, ištiesęs rankas, link jo.

— Iš Vakarų? — klausia.

Antsiai linktelį galva. Tada atvykėlis akubiai gręžia į jos ranką ir bučiuoja.

— Viespatie Dieve! taisytytina jums!

sako. Paskui jis anksčiau savo daly. Ir po juo pasirodo katalikų dvasiško spindulys.

(Būs daugias)

Vokiečių karinė slaptųjų tarnyba
paskutiniojo karo metu

VAKARU VALSTYBĖSE

Alpnamų L. S.

Kapitono Nissen kėlionės

Ties Azorų salomis mus pastebėjo anglų lėktuvai. Ilgokai suklydęsi ir stebėję, bet mes "nekalta" mostodami avaklino ir jis nieko neįtarė. Po to įvykio stropiau sekėm horizontą, kad tik galėtume išvengti susitikimo su svetimais laivais. Oras buvo labai geras, kėlionė vyko sklandžiai.

Gegužės 4 perplaukėm ekvatorių. Gegužės 8 pastebėjome, kad mūsų vandens tankas nesandaras ir iš jo sunkiai vanduo. Šielp taip pavyko jį sutaisyti. Būtų vanduo išbėgęs, — nebegalėtume tęsti kėlionės.

Gegužės 14 dviejų penkių jūros mylių atstume praplaukėme pro Trinidad salą. 28 gegužės pasiekėm mūsų kėlionės pietų punktą — 29°22'. Oras vis blogėjo, tačiau amarus vakarų vėjas mus nešė pagelidaujama kryptimi. 31 gegužės pakliuvome į labai stiprią audrą, užsitęsusią dvi ir pusę dienos. Tik visos įgulos augebėjimu buriuoti iš jos išnešėme sveiką kailį.

Birželio 3, penkių jūros mylių atstume praplaukė pro šali vienas laivas, bet jis nekreipė į mus dėmesio. Birželio 7 vėl smarki audra ir kelias dienas išstovėjome vietoje. Vėjų apimtus buiravome Afrikos link.

Nors tirias rūkas bei debesotas dangus labai sunkino tikslią astronominę orientaciją, stengėmės savo kursą išlaikyti. Naktį iš sekmadienio į pirmadienį viskas buvo paruošta Leibrandt iškelimui. Nuolatiniams vandens gylio matavimais nustatėme, jog esame netoli kranto. Neaišku tik buvo, ar ties norima vietoje. Nervų įtempimas nepaprastas. Vėjų apimtus galėjome žemę užuostį jos dar nematydami.

Manulo šviesoje, motoro pagalba artinomis prie kranto. Pasirodė, jog plaukiame kaip tik į numatytą vietovę — "The twins". Tas meisteriškas apskaitinimas buvo nuopelnas vėliau kare žuvusio Paul Temme. Leibrandt guminiu laiveliu akubiai nufikavo pakrantę. Mes pasukom į jūrą ir po kelių minučių pasislėpėm, dabar jau maloniam rūke.

Tuo praktiškai uždavins ir buvo atlikta. Mes tikėjomeis laimingai grįžti namo. Nuo kėlionės pradžios iki Leibrandt 8,111 jūros mylių.

1941 m. birželio mėn. 12 sutikome greitai plaukiantį laivą. Mūsų laimel jis buvo portugalų. Tačiau jau sekandį dieną, kaip tik penktadienį, apie 16 valandą pasirodė kitas ir jo nebegalėjome laiku išvengti. Buvo anglų pagelbina kreiseris, plaukęs tiesiai į mus. Vėlavų signalais liepė mums sustoti ir pasisakyti vardą bei tautybę. Tai buvo gal kritiškiausias kėlionės momentas. Džiaugėmės, kad mūsų keleivis su visa savo medžiaga buvo jau šėpynė.

Nors mes oficialiai priklausėm karo laivynui, bet laive mas-kavimais dëliai vilkėjome civiliai. Taip pat neturėjome įsivėdę karinės tvarkos. Tartum duotų signalų nepastebėję plaukėm toliau. Širdis smarkiai plakė, mes pakliūtį belaisvėn malonumo nebavo.

Tuo tarpu priešo laivas visai priartėjo. Galėjome atpažinti karininkus aniformoje, o taip pat pasiruošusi vieno laivėlio įgulą. Pirmas "drąsai" didįjį gurdinį konjaką, įskaičiuojant Amerikos vėliavą, į klausimą: "What ship?", atakiau amerikietišku žargonu: "White Star". Į klausimą kur vykstate — "Bound for God's own Country!" Dar teirautasi: "Are you alright?" — atsakyta: "Thank you, we are o. k."

Pagalbinio kreiserio kapitonas buvo įsitikinęs mus esant amerikiečiais. Jo laivas pasuko anksčiau plaukta kryptimi. Įgula atsisveikino šūkiu: "Three Cheers for Roosevelt!" Mes džiaugsmingai atsakėme.

Kadangi tuo metu grėsė pavojus, kad amerikiečiai užims Azorų salas, nutarėm buriuoti ne Prancūzijon, bet vykti į Ispanijos Marokio uostą Villa Cisneros.

Birželio 23 pasiekėm šią vietovę ir tuo baigėsi 110 dienų užtrukusi, 14,128 jūros mylių ilgio kėlionė. Mūsų laivėlis turėjo 34 BRT, 18 metrų ilgio. Burių plotis sudarė 150 kvadratinį metrą.

Leibrandt per kelis mėnesius Pietinės Afrikos įtaigom pridarė daug nemalonių. Susirūšęs su savo politiniais draugais varė aštrią priešanglišką propagandą ir įvykdė keletą sprogdinimų. Nuo likimo neišsisuko: buvo suimtas, bet miršimui nenubastaus.

Bandymai iš Afrikos atsiųsti augalinis riebalus

Panašių dalykų buvo ir daugiau įvykdyta. Pagal Canarias decentralizacijos metodą juos planavo ir pravedė parinkti, atitinkamas vietas užimę žmonės. Kaip plačiai žvalgyba veikė, matyti iš sekandio, nors nepasisekusio, plano apsirūpinti augaliniais riebalais bei aliejumi. Aišku, geografiškai jis nėra tiek įdomus, kaip anksčiau atpasakotas.

Šis projektas išliko norint pašalinti vis didėjantį riebalų trūkumą Vokietijoje.

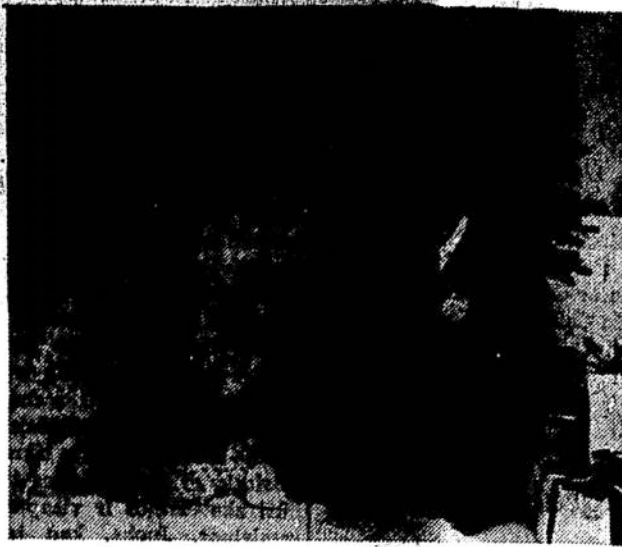
Prancūzų Vakarų Afrikoj negalint išvežti susirinko milžiniškos augalinės alyvos bei alyvinų vaisių atsargos. Jų būtų pakakę aprūpinti visą Europą. Transportas jūros keliu, dėl britų laivyno pajėgumo, buvo beprasmiškas. Tik retkarčiais pavieniai laivai prasmukdavo į šiaurės Afriką. Taigi turėjo būti surastas kitas atsargabenimo kelias.

Tam tikslui norėta ten nugabenti kuo daugiausia nedidelių alyvų apvūti mašinų, kurios iki tol buvo naudojamos Prancūzijoje. Vokietijoje ar jos užimtose srityse. Išpausta alyva vamzdžių pagalba (pipelne) pumpuoti į kokią šiaurės Afrikos uostą. Tikėtasi gauti iki 2,000,000 tonų per metus. Projektui įvykdyti reikėjo atitinkamai sudominti tiek Vichy, tiek Vokietijos vyriausybę, nes tik bendromis jėgomis tebuvo įmanoma šį planą įgyvendinti.

Kaip paprastai, įvairūs pasitarimai užėmė daug laiko. Po to imta ruošti ekspediciją matavimams ir patogiausio kello iš-kojimui. Vamzdžiai turėjo eiti nuo Niger upės iki šiaurės Afrikos pakrantės. Ruošiant, kad ekspedicija įvyktų trims kolonomis. Prie jos buvo priskirti patys prancūzų kolonijų karininkai, gerai pažįstantys dykumas ir pakankamas atitinkamų automašinų. Jie dalyvavo ir slaptosios žvalgybos patikėtiniai. Jie pri-valėjo radijo keliu pranešinėti karininkų atstovėlius stebėjimus, ypač iš kolonos įvykujančios rytiniame apskrityje, kadangi tikėtasi masinio kryptimi.

Ši ekspedicija įvyko iš Marseille 1943 m. spalio mėnesio pabaigoje. Aityje, dėl didelio vokiečių bei prancūzų įtaigų būro-

Devonams, kurias 186 norėsit
duoti ateinančiais metais...

Istokite i Society's 1958

Kalėdų Taupymo Klubą

DABAR!

CHRISTMAS SAVINGS CLUB ACCOUNTS	
Select the amount below that you'll spend each Christmas	Your payment every other week will be:
\$25.00	\$1.00
50.00	2.00
100.00	4.00
250.00	10.00

Society
FOR
SAVINGS

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Join now at any of our convenient locations

MAIN OFFICE
127 Public Square (14)

UPTOWN BRANCH
911 North Blvd (15)

COLUMBIA BRANCH
1407 St. Clair Avenue (16)

HEIGHTS BRANCH
2743 Lee Road (18)

KINCAID BRANCH
14004 Kincaid Road (20)

LAKEWOOD BRANCH
14903 Delcor Avenue (21)

ROOSEVELT BRANCH
2300 Roosevelt Avenue (17)

SOUTH BUCKLE BRANCH
4861 Mayfield Road (22)

VAN ARMAN BRANCH
20213 Van Arman Blvd. (23)

kratiškumo, jina dar sėdėjo ir lapkričio 6 dieną, kai prasidėjo anglų-amerikiečių invazija Afrikon. Tuom jos kėlionė ir baigėsi.

Gibraltaro sekimas

Ispanija sudarė visai atskirą problemą, nes jina buvo neutrali ir Vokietijai draugiškai nusiteikusi. Tam daug reikšmės turėjo admiralo Canarias taktas bei pati jo asmenybė. Vargu ar kuriame kitame krašte Vokietijai tiek daug naudos atnešė tie dideli Canarias sugebėjimai, kaip Ispanijoje.

Jis gliai simpatizavo Ispanijai ir ispanams. Jau pirmojo pasaulinio karo metu Canarias ten rado pagalbą bei paramą. Taip pat Franco kova su komunizmu jo antibolševikiškai širdžiai buvo labai artima. Galima abejojti, ar pilietinio karo metu vokiečių duotoji pagalba, yra vien Canarias nuopelnas, kaip dalis spaudos tvirtino, tačiau tikra, kad jis visomis išgalėmis tą idėją rėmė.

Kartu su "Legion Condor" Ispanijon nuvyko gausus būrys slaptosios žvalgybos tarnautojų. Pasibaigus pilietiniam karui ten buvo suorganizuotas specialus užsienio skyrius, kuris paskutiniojo karo metu vokiečių žvalgybai turėjo labai didelės reikšmės. Iš čia ejo žinių rinkimas Prancūzijoje ir Anglijoje. Poskyriai buvo San Sebastian, Barcelonoj ir Algecira, taipogi Tetuanle — Ispanų Marokkoje.

Darbą žymiai palengvino Canarias autoritetas Ispanijoje, jo bičiulystė su Franco bei daugeliu generolų, kaip Jordana — savo laiku užsienio reikalų ministeris, Vignon — generalinio štabo šefas, ir kitais.

Algeciras poskyris buvo ypač svarbus karo laivynui, nes iš čia sekta visas susisiekimas Gibraltaro sąsiauryje bei uoste. Uosto ir tvirtovės stebėjimui daug padėjo kasdieninis kelių šimtų ispanų darbininkų iš La-Lineaėjimas per sieną.

Iš Algeciras specialiais foto aparatais nuolat fotografuota Gibraltaro sala. Paddintose nuotraukose matėsi kiekviena patranka, kiekvienas priešlėktuvinis pabūklas. Naktimis, specialiais žiūnomais registruotas kiekvienas laivo išplaukimas bei jo pasirinktoji kryptis. Viskas tučiuojau pranešinėta karo laivyno vadovybei Berlyne. Britai, žinodami esą sekami, dažnai bandydavo klaidinti išplaukdamai Atlantan, o naktį, pakeitę kursą pasukdavo į Vidurinio jūrą. Arba atvirkščiai.

Tarp minėtų, kasdien Gibraltaro tvirtovėn elmančių darbininkų, prasmukdavo ir vokiečių agentai. Šie įvykdavo nedidelius sabotazo akts. Tik kartą esą pavykė susprogdinti kelis šaudmenų sandėlius. Pietų Ispanijos uostuose dažnai pasisėkdavo tarp alijantų laivams skirtų apelsinų "įmaišyti" dėžės su sprogstamąja medžiaga.

Kai 1944 metais Franco, iki tol "kare nedalyvaujančios valstybės" stovį pakeitę į griežtą neutralitetą, tas tuoj apaukino vokiečių slaptosios žvalgybos darbą. Canarias, tikėdamasis padėti išgelbėti, norėjo vykti Ispanijon, bet gavo iš Madrido pranešimą, kad jam nebūs leidžiama peržengti sieną. Ispanų slaptosios žinių tarnybos šefas Martinez Campos, taip pat atsiskak su juo susitikti Biarritze. Tas praktiškai reiškė vokiečių-ispānų slapųjų žvalgybų bendradarbiavimo pabaigą.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO PAREIŠKIMAS KULTŪRINIŲ NAMŲ CLEVELANDE REIKALU

Vienas iš didžiausių klijčių mūsų organizacijų veikimui Clevelande yra tikamų patalpų stoka. Ypač tai liečia Čiurlionio ansamblį, kuriam patalpos reikalingos keturius kartus savaitė, je. Per aštuonerius darbo metus Clevelande ansamblis net šešius kartus keitė savo buveinę, kurios nuomavimui išleido dideles sumas pinigų. Tačiau ir už pinigų nikad neturėjo patalpų, kuriose būtų galėjęs jaustis kaip savo namuose, tvarkingai, netrukdomai ir produktyviai dirbti.

Su ta pačia problema nuolat susiduria ir kitos Clevelando organizacijos. Ypač jaunimo sam-būriai tai gliai jaučia.

Tokios padėties akivaizdoje, ir kai pradėjo aiškėti, kad visi planai patalpų problema Clevelande išspręsti planais tik ir liko, Čiurlionio ansamblis pradėjo galvoti apie savos buveinės įsigijimą. Tokia galimybė įgavo konkretnes apybraižas po to, kai SLA vadovybė pažadėjo finansinę paramą labai palankios ilgmetės paskolos formoje.

Sistemiškai ir nuodugniai namų įsigijimo reikalą išnagrinėjus, apėvarėčius tokių namų pobūdį, jų išlaikymo galimybes, apžiūrėjus daugybę namų įvairiuose miesto rajonuose, patikrinus miesto nuostatus, ansamblis ėmėsi šios akcijos realizavimo ir užpiko namus Clevelando kultūrinio institucijų centre — universiteto rajone — 10908 Magnolia Dr.

Vietos parinkimą ypačiai nu-lėmė paskelbtas universiteto ra-jono multimilioninis tvarkymo ir plėtimo planas.

Užpirktuose namuose užteks vietos ne tik ansamblio darbui, bet ir kitų organizacijų susirinkimams, posėdžiams, repetici-joms, sueigoms ir mažesnio po-būdžio parengimams. Ne tik Cle-velando lietuviams jie tarnaus: jie tiks ir įvairiems suvažiavi-mams, sąskrydžiams ir seimams, ypač atsimenant Clevelando cen-trinę poziciją lietuvių kolonijų tarpe.

SLA paramos, už kurią an-samblis nepaprastai dėkingas jo vadovybei, nepakanka šių namų nupirkimui. Prie ansamblio tu-rimų lėšų dar reikia sukelti ke-lėtą tūkstančių dolerių. Tvirtai tikėdamasis paramos iš visos mūsų visuomenės, ansamblis kul-tūrinių namų įsigijimui Cleve-lande nuo šių metų lapkričio 27

d. skelbia paskolų ir aukų vajų. Namų administravimui ir lėšų sukelimui ansamblis deda šiuos pagrindus:

1. Šių namų durys bus plačiai atidarytos visoms lietuviškoms organizacijoms, kurios tik padės ansambliui šiuos namus įgyti.

2. Ansamblis laukia ir atskirų lietuvių paramos, prašydamas materialiai namų įsigijimą pa-remti.

Čiurlionio ansamblis tvirtai ti-ki, kad jo užpirtieji namai pa-lengvins ir pagyvins lietuvišką judėjimą, prisidės prie lietuvi-bės išlaikymo ir sudarys tinka-mesnius rėmus mūsų organiza-cijų veikimui. Tik keletos tūks-tančių dolerių tereikia, kad kul-tūriniai namai Clevelande, apie kurių reikalingumą tiek daug buvo kalbėta ir tiek mažai pada-ryta, labai greitai laiku taptų re-alybe.

Mes optimistiškai tikime jau naujus 1958 metus sutikti sa-vuose kultūrinuose namuose.

L. T. M. Ansamblis
Čiurlionis

LOKOR DELICATESSEN

6502 Superior
(kampas E. 65 ir Superior)

Sveikiname visus lietuvius klijentus. Būtinai atsilan-kykit į mūsų krautuvę ir pareikškit savo pageidavimus, kokių geriausių maisto produktų norėtumėt visad gauti.

Manome atidaryti specialų lietuviškų delikatesų sky-rių ir pardavinėti lietuvių mėgiamus maisto produktus.

Paš mus puikiausia lietuviška duona, sūriai, ikra, alus ir vynas.

Telef. EN 1-9142

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

the MAY company BASEMENT

PRIEŠKALĖDINIS IŠPARDAVIMAS!

Liuksusiniai

ORLON-DYNEL
MAN MADE KAILIO

MOTERŲ
PALTAI

\$39

Reguliariai 59.98

Elegantiški, stori "La France" Orlon ir Dynel paltai dviejuose populiariuose stiliuose... klasiš-kas su apvaliu karnierium ir ati-traukiamom rankovėm... ar pil-nas dramatiškas stilius su atlen-kiamais rankovėmis. Abu turi gražų, spalvotą satino pamušal-į, taipgi šilti, bet ir lengvo svo-rio. Ir jie kandžių neėdami, ap-saugoti. Dydziai 8 iki 16 plati-num pilki, charcoal, tamsiai ru-di, ar juodi.

Reguliariai 79.98

Visai nauji Mink Stripe

Orlon ir Dynel Paltai

\$58

Dydziai 8 iki 16, gražiose ru-duose ar pilkuose dryžiuose. Pa-sirinkimas iš dviejų populiarių stilių.

Atsipašom, jokių paštu ar telefonų užsakymų

The May Co.'s Basement
Mises and Women's Coat
Department, Downtown and
On The Heights

JUOZO J. BAČIŪNO 50 METŲ
SPAUDOS DARBO SUKAKTIS

J. BAČIŪNAS PUBLICISTAS

VYT. ALANTAS

Apie teatralus sakoma: kas paragavo teatro užkuliusių dažų kvapo, tas jo nebeužmirš per visą savo gyvenimą.

Man ta mintis ateina į galvą, kai galvoju apie Bačiūną kaip laikraštininką. Jis pirmą kartą paragavo spausdintų dažų kvapo Olsausko spausdintuvėje 1907 m. ir jo nebeužmiršo savo gyvenime. Čia įvyko jo "sužadintuvės" su lietuvių spauda ir šiai savo "sužadintinei" jis liko ištikimas ir po šiai dienai.

Šiandien gal ir būtų sunku atsakyti į klausimą, kodėl Bačiūnas įklimpo į spausdintuvės dažus: ar taip susidėjo jo gyvenimo aplinkybės, ar jis nuėjo dirbti į spausdintuvę iš pamėgimo. Juk žmonės pasirenka savo profesiją kartais iš pašaukimo, o kartais iš reikalo. Pagaliau gal tai ir netaip svarbu: svarbiausia tai, kad kartą pradėjęs dirbti lietuvių spaudos darbą, liks jam ištikimas visam laikui. Jis dirbo jį kaip spausdintuvininkas, leidėjas ir kaip publicistas.

Mes pažįstame Bačiūną ne tik kaip spaudos žmogų, bet ir kaip biznierių, ir mums labai sunku apspręsti, kuri iš tų profesijų jam artimesnė. Iš jo aukščiausiu pacituotų žodžių lyg ir atrodytų, kad artimiausias jam darbas bus spaudos darbas, nes, tariant jo paties žodžiais, jis tik "protarpiais gaidavo laiką ir kitokiems biznisiams", bet mes gi žinome, jog Bačiūnas ne tik geras laikraštininkas, bet ir veržlus ir sėkmingas biznierių. Jis galėjo būti didelio laikraščio ir gal net laikraščių koncerno valdytojas, jei tam būtų buvusi palanki dirva, bet lietuvių gyvenimo sąlygos tos dirvos nesudarė. Jam teko ieškoti kitos, nelietuviškos dirvos savo biznieriškiems sugebėjimams įgyvendinti.

Bet jei Bačiūnas yra spaudos žmogus iš dangiškių ir kitų jėgų malonės, tai aš nieku būdu negalėčiau tvirtinti, kad jis tapo biznieriumi tik iš reikalo. Jei Bačiūnas savo verslo nebūtų mėgęs ir jam atsidavęs, jis, be abejo, nebūtų pasiekęs to, ką jis yra pasiekęs šiandien.

Vasarviečių biznio srityje Bačiūnas išvarė plačią ir gilią vagą ne tik Michigano valstybėje, bet ir toli už jos ribų, ir tai pripažįsta kompetetingos amerikiečių įstaigos bei vadovaujama vasarviečių verslo žmonės.

Kai Bačiūnas galvoja apie savo biznį, jis atsisėda į amerikiečių, kai jis galvoja apie spaudą, jis atsisėda į lietuvių. Toks buvo Bačiūnas nuo pat savo vaikystės. Gyvendamas Town of Lake parapijoje jis patarnauja prie mišių ir lanko lietuvišką mokyklą, bet vakarais jis "biznierių", jis pardavinėja saldžiuosius gėrus...

Negalėčiau pasakyti, kada Bačiūnas ėmė reikštis lietuvių spaudoje kaip publicistas. Greičiausiai tada, kai jis pasidarė spausdintuvininkas ir leidėjas. Aš turėjau progos sekti Bačiūno publicistiką per paskutinį dešimtmetį. Jis daugiausia rašė ir teberašo tautinėje spaudoje, bet jo rašinių gali užtikti ir kitų pakraipų spausdintuose.

Savo straipsniuose Bačiūnas beveik be išimties nagrinėja dienos klausimus. Kai jis keliauja po Europą arba lanko kokius egzotiškus kraštus, jis suranda laiko ir noro pasidalyti savo kelionės įspūdžiais daugiausia su Dirvos skaitytojais, bet tai nėra jo, kaip laikraštininko, svarbiausias rūpestis.

Bačiūnui visų pirma rūpi lietuviški reikalai. Jais Bačiūnas savo publicistiką pradeda ir baigia. Net ir lankydamasis Europoje jis pirmiausia ieško progų susipažinti su vietinėmis tremtinių lietuvių kultūrinėmis, organizacinėmis bei visuomeninėmis problemomis ir jas išskirti aiškiai. Kartais jis man primena susirūpinusį gydytoją, kuris pasilenkęs nenuilstamai čiupinėja mūsų lietuviško gyvenimo pulsą...

1953 m. pabaigoje Bačiūnas paskelbė Dirvoje seriją straipsnių, pavadintų bendra antrašte: "Lietuviškos priedermės". Juos skaitant mums susidaro kan aiškus vaizdas, kuo Bačiūnas siejo, ko jis siekia, ko jis nori ir ko nenori. Kitaip sakant, iš tų straipsnių mums maždaug išryškėja Bačiūno-publicisto veidas.

Bačiūnas savo rašiniuose nemėgsta skraidyti padangėmis: mūsų lietuvišką tikrovę jis, taip sakant, gudo ant operacinio stalo, suranda skaudamas vietas ir, kaip praktikos žmogus, siūlo visai konkrečių receptų kaip tas žaizdas būtų galima išgydyti.

Bet žvelgdami į Bačiūną publicistą tik iš tos pusės, mes galėtume nesusiurduoti pilnesnio Bačiūno publicistikos vaizdo. Aš ką tik išsitarau, kad Bačiūnas yra praktikos žmogus, bet iš tikrųjų jo publicistika pagrįsta idealizmu.

Keldamas mūsų viešojo gyvenimo negeroves jis nori, kad tų negerovių nebūtų, jis kviečia mums vienybės, ragina skaityti lietuvišką spaudą, jis siūlo jasi Amerikos lietuvių jaunimo nutautėjimui, jis siūlo pertvarkyti kai kurias mūsų institucijas, kad jos būtų veiksmingesnės kovojant dėl Lietuvos laisvės atgavimo ir lietuvių išlaikymo tremtyje. Žodžiu, sukinėdamasis po mūsų kasdienio gyvenimo tikrovę, jis visada laiko aukštai iškėlus lietuvių ir Lietuvos vėliavą, be atvangos ragindamas mums aplink ją spieštis ir sutartinai siekti mums visiems brangių ir bendrų savo tautos idealų. Ar ne tuo pačiu keliu ejo Vincas Kudirka, Antanas Smetona ir daugelis kitų mūsų plunksnos darbuotojų?

Paryškindami tas mintis paties Sukutuvininko žodžiais. Ragindamas veikliai remti mūsų spaudą, Bačiūnas kalba apie lietuvių spaudos reikšmę bei jos uždavinius. "Laikraščio reikšmę pasilieka ta pati — jungti lietuvių; palaikyti jų lietuvišką dvasią, interesavimąsi lietuvių dalykais, informuoti apie visokių lietuvių organizacijų veiklą. Dar daugiau — raginti lietuvių nenusiminti, tikėti Lietuvos laisvės atgavimu, burtis sunkiai ir gal ilgai kovai dėl jos nepriklausomybės atgavimo". (Nesėjęs nepiausi, Dirva, lapkričio 26 d. 1953 m.).

Bačiūnas džiaugiasi, kad naujesiems ateiviams sekasi lengviau kurtis kaip senesniais lietuvių ateivių kartai. Jo žodžiais, "praturtėjimas yra tvarkoje", bet jis nesutinka, kad besikuriant nebeatsirastų laiko ir lėšų lietuviškam darbui. "Nebe nuo dabar, bet iš jaunystės žinau, kad... kokių didelių finansinių, mokslinių ar amato ambicijų turėtum, visada dar gali likti laiko ir pinigų ir bendriesiems lietuviškiems reikalams paremti. Man teko visada daug ir sunkiai dirbti, bet visada dar likdavo laiko ir pinigų ir lietuviškiems reikalams". ("Kada gana yra gana", Dirva, sausio 7 d. 1954 m.).

(Bus daugiau)

Keturi didieji susitinka Waldorf-Astoria viešbutyje New York'e Forbes žurnalo sukaktį. Iš kairės F. Pace — General Dynamics prezidentas, Henry Ford II — Ford Motor Co. prezidentas, H. Cur-tice — General Motor prezidentas ir L. Colbert — Chrysler Corp. prezidentas.

SENIAU IR DABAR

Respublikonams su negrais nepavyko

K. S. KARPIUS

Po lapkričio 5 įvykusių rinkimų respublikonai tik pristūso sau kramto. Jai tokia rinkiminė proporcija bus ir 1958 metų Kongreso rinkimais, tai patys respublikonai skaičiuoja, kad jie ne tik Kongreso atstovų daugumos negaus, bet praras dalį tų atstovų, kuriuos dabar turi.

Žaidimas su šiaurės negrais prisivilioti juos balsuoti už respublikonus čia, užvedus atkaklią kovą su baltaisiais pietuose, pasirodo, negrų balsuoti už respublikonų kandidatus nepavykio. Jie kaip ir seniau, balsavo už demokratas.

Šis reiškinys sukėlė daug vilčių demokratams bandyti kandidatuoti prieš respublikonus 1958 metais ten, kur jie nei galvoti negalvojo. Pav., Clevelando miesto mayoras demokratas Celebrezze jau rengiasi kandidatuoti į Ohio gubernatorių prieš labai populiarų dabartinį respublikonų gubernatorių O'Neill.

Kur 1952 ir 1956 metais šimtai tūkstančių balsų dauguma buvo atiduota Eisenhoweriui ir prezidentus, ten dabar laimėjo demokratai gubernatorių ir miestų mayorais, nors respublikonų stiprius kandidatus pats Eisenhower užgrybė, rekomendavo ir net buvo pasiūstęs savo agitatorius juos piliečiams įpiršti.

Negrai lemia pralaimėjimą

Kaip buvo pranašaujama, kada prezidentas Eisenhower pasiuntė kariuomenę į Little Rock, Arkansas, priversti to miesto vieną gimnaziją įleisti negrų specialiai parinktus 9 juodukus mokinius, kad toks žygis gali būti r e s p u b l i k o n a m s pražūtingas, taip šiuose rinkimuose ir pasirodė.

Siemiet rinkimai buvo daugiausia miestų savivaldybių viršininkų, tik keliuose vietose buvo renkami du gubernatoriai, senatorius, ir keli kongreso atstovai. Platus rinkimai gubernatorių, senatorių, kongreso atstovų bus 1958 metais ir 1960 metais, bet šių rinkimų daviniai sukrėtė respublikonus taip, kad jie jau buginasi pralaimėjimui 1958 ir 1960 metais.

Virginijoje (tik skersai upės nuo sostinės Washingtono), kuri vadovauja pietiečiams prieš Aukščiausio Teismo patvarkymą maišyti negrus baltųjų mokyklose, kur visada buvo balsuojama už demokratą prezidentus, 1956 metais Eisenhoweris gavo 118,000 balsų daugiau už demokratų kandidatą. Tačiau dabar gubernatorių išrinktas vėl demokratas. Respublikonų peršamas gubernatorių pralaimėjo.

New Jersey taip pat rinko gubernatorių, ir nors ten negrų labai daug gyvena ir balsuoja, jie respublikonams dėkingumo neparodė. Laimėjo tas pats demokratas Meyner.

Eisenhoweris pasijudino

Jau anksčiau, rugpj. mėnesį Wisconsin rinkimuose, senatorium išrinktas demokratas pirmą kartą nuo 1932 metų. Respublikonų kandidatas boikotavo ir pačių baltųjų respubliko-

nų, nepaisant partijos ir prezidento raginimų.

New Yorko miesto mayoru išrinktas tas pats Wagner, demokratas, nors respublikonai buvo pastatę Eisenhowerio užgirtą kandidatą, tikėdami negrų paramos jo išrinkimui.

Daugelyje kitų miestų, kur negrų pilna, mayorais išrinkti demokratai, lyg protestui prieš respublikonų žaidimą su negrais, nes ypač didmiesčiuose, kur negrų daug, baltieji turi su jais problemą čia pat, nei negalvodami apie tai kas darosi pietuose. Eilėje miestų, kur respublikonai buvo išrenkami mayorais per 20, 30 metų, ten dabar išrinkta demokratai.

Lengviau rinkimus laimėjo demokratai ten, kur jie vėl kandidatavo, nes aiškiau pasireiškusi Eisenhowerio politikos vykdytojų respublikonus patys baltieji nerėmė.

Nesakysiu, kad visur demokratai šlavė respublikonus lauk, daug kur pasiliko respublikonai, kur jie iš seniau valdė, tačiau čia minimi pavyzdžiai iš eilės svarbesnių didmiesčių yra tokie reikšmingi, kad jie respublikonų partiją iš pagrindų įbaugino.

Padėties taisyklė ir nusiminimo blaškymui, prezidentas Eisenhoweris jausdamasis geroje sveikatoje, pasiryžo važinėti po didmiesčius ir savo asmenišką įtaką skleisti. Ypač po sovietų "sputnikų" paleidimo, kai kraštas pradėjo susirūpinti Amerikos saugumu, tokios kelionės pasidarė būtinos.

Dalyvauk savo Bažnyčioje ir melskis šioj
Pėdėkos Dienoj

**JIM CONNELL
CHEVROLET, INC.**

THE FINEST EVER BUILT

SEE THE NEW 1958 CHEVROLET

14481 Euclid Ave.

UL 1-3300

Dalyvauk savo Bažnyčioje ir melskis šioj Pėdėkos Dienoj

HILDEBRANDT PROVISION CO.

3619 WALTON

ME 1-3700

BALTARAGIO MALŪNO CLEVELANDE BELAUKIANT

A. MACIONAS

Montrealio Lietuvių Dramos Teatras su Kazio Borutos Baltaragio Malūnu jau aplankė Toronto, Hamiltono, Chicago, Detroitą ir Rochesterį. Visose lietuviškose nausedijose šis spektaklis buvo šiltai sutiktas.

Girdėjome, jog po Clevelando Baltaragio Malūnas numatytas suvaldinti dar Bostone ir New York'e. Tai jau ilga kelionė, o šis spektaklis yra graži skrajiojanti teatro pradžia. Per palyginti trumpą laiką aplankyti pagrindinius lietuviškos išėjvijos centrus ir savo laimėjimus parodyti sceną mylinčiam žiūrovui. Panašaus pobūdžio kolektyvas savė tikrai patiesintų, gi jo pastangos turėtų būti skatinamos ir visapusiškai remiamos. Juoba, kad teatru atiteko žymus vaidmuo ne tik kultūriniam mūsų valstybės gyvenime, bet ir laisvės atkovojo- mui žygyje. Tad nemenkėme jo reikšmę ir dabartinėse sąlygose.

Montrealio viešnagės belaukdam, dar kartą peržvelgėme šio teatro grožio knygą. Apie spektaklį girdėję tik iš pasakojimų, šiuo metu dar negalime išsitiarti apie aktorius, jo pasekimus. Tikime, jog lapkričio 30-sios vakarą, pakilus Baltaragio Malūno už dangai, surasime jame tikros kūrybinės ugnies — dabar betgi mums norėtųsi panagrinėti tik pačių būsimą spektaklio medžiagą.

Baltaragio Malūnas yra bene pirmoji knyga, mus pasiekusi iš anapus geležinės uždaros. Terros perspaušintas antrąjį laidą, jis bemačiant paplito išėjvijos tarpe, kaip vienas iš labiausiai mėgiamų grožinės literatūros kūrinių, gi Lietuvoje, netrukus po savo pasirodymo, sovietinės valdžios buvo konfiskuotas.

Kuo gi tad šis, tariamai nekalta, pasaka užkluvo okupantui ir kuo patraukė kiekvieno skaitytojo širdį laisvajame pasaulyje?

Verčiant lapą po lapo, prieš mūsų akis stojasi fantastiškas Paudrųvės kraštas, kuriame kadaise "dėjos nepaprasti ir nuostabi dalykai": savo obuolmušiais žirgais skraidė kaip paukščiai šaunus jaunikiai Girdvainis, be vėjo sukosi paslaptingo Baltaragio malūno sparnai, "raganiai" senmergė Uršulė ir pelkiai velnias Pinčukas, užsukęs Gaidžgalės smuklėn, šniaukšdavo taką su kariūninku Šešgelu ir arklinavagiu Rapiu... Jeigu šios

nutikimų viltinės ir mągspalvės personažų grupės neapėstytų magiškas alegorijos spindulys — Baltaragio Malūnas seniai būtų užmirštas ir dūletų knygu lentynose, paliktas jaunimo pasiskaitymui.

Tačiau jau nuo pirmųjų puslapių pajuntame, jog po tiesioginio kiekvieno žodžio prasme šiam veikale slypi daug gilesnė ir visuotinė mintis. Pusiaus reatūla Baltaragio Malūno charakteriai, apgaubti pasakiška migla, pavirsta tarsi simboliais. Tokion pačion plotmėn autorius užkėlia ir objektus, dėl kurių jo personažai kovoja, kurių jie siekia ir kuriuos praradę, rieda neišvengiamon pražūtin.

Obuolmušiai žirgai, mistiškas malūnas ant Udruvės ežero kranto, gyvenimas, kuris "galėjo būti kaip obuolys": gražus, pilnutinis, atbaigtas ir tobulas; svajonė, kuriai nebuvo lemta išsipildyti, pastanga, kurią iš anksto apsprendė likimo ištarmė, galop absoliutus praradimas ir jo nepanešama tragika — visus šiuos elementus kiekvienas akylesnis skaitytojas tuojau pat aptiks tarp eilučių.

Tolydžio antrasis knygos planas vis labiau aiškėja, vis labiau išsiviečia jo kontūrai ir autorius, nusimetęs objektyvaus pasakotojo skraistę, darosi vis labiau suinteresuotas, kol pagaliau, ilgai kalbėjęs užuominom ir šifrais, epilogas prašneka pirmuoju asmeniu, save sutapatindamas su kiekvienu pasakos personažu — dėl jų sielvartaudamas, jų aistras bei konfliktus savyje išriškdamas ir jų likimą savyje atbaigdamas.

Lietuva — žodis, neištartas per visą knygą, plazda po Baltaragio Malūno tiesioginiu tekstu, lyg širdies tvinkčiojimas, nematomas ir neapčiuopiamas, o tačiau gyvybę teikiantis visam kūnui. Tai jos laimė yra toji skriejančių žirgų pasaka, tai jos praradimas yra tie šermėnys, kuriuos apleistame malūne pranašauja klaidai ūbaudama pelėda. Tačiau veltui Baltaragis užtaiso šautuvą sidabro kulka, veltui nušalinti Girdvainio žirgai gimtame vieškelyje tikisi stebuklo.

Kazys Boruta savąją knygą išsprendžia tipingos lietuviškos reizinacijos gaidoje — išpažindamas savo meilę ir savo kaltę gimtajam kraštui, sielvarte Baltaragio Malūną pradėdamas ir sielvarte jį pabaigdamas.

Pasakos tėkmė sulaužyta aiškiu trikampiui. Jos baze turėtų būti laisvės veikalo linija. Pirmoji Baltaragio Malūno pusė kyla strėlė augtyn — kai laimė, kad ir kaip sunkiai tenka dėl jos kovoti, atrodo pasiekiamą ir įmanomą. Tačiau pačioje kulminacijoje veikalo kryptis nelaukta užlūžta: pavogiami Girdvainio obuolmušiai. Nuo šios vietos Baltaragio Malūnas nesustabdomai krinta žemyn. Visos šaltinės intrygos perpina tiesioginę kreivę, jos brėžinio nesuardydamos, komiškosios kaukės prabėga įsterpliančiais epizodais, lyg trumpi atvangos momentai, lyriškos vietos, kad ir valandėlei pristabdo veikalo tempą, esmėje jo neįstengia apraminti, nes dramatinė įtampa tuojau pat tarsi padvigubėja ir stumia visą Baltaragio Malūną į artėjantį finalą.

Norėtume ta pačia proga atkreipti dėmesį ir į Borutos žodį. Jis sodrus, pakilus, pilnas gyvybės ir jėgos. Gi poetiniai tekstai tikrai verčia mus savo gimtąją kalbą didžiūti. Sakinio ritmas plaukia, lyg nesibaigianti daina ir jo bangavimas besąlygiškai autoriui paklūsta: nuotalkai bei reikalingam efektui išgauti. Gamtovaldis organizuojamas priešastingai ir kondensuotai.

Imkime, kad ir audros sceną, kur pirmą pavasario perkūnijai griaudiant, pro debesimis lekia pašėmęs lyg genama mėnulio dailė, išlokiškas apatėje sukilęs ešeras, sukilusi praskrenda pro

šalį žuvėdra, liepanoja padegta Gaidžgalės kariūnais ir žiemsejoje skardena erilių žvargimas... Tirtų teptuku užbrėžęs foną spalvoms, Boruta visu intensyvumu vėl grįžta prie veikalo rutuliojimo.

Dar keltą žodžių tektų tarti dėl montrealiečių pasirinktos spektaklio formos. Rečiatyvinis vaidinimo būdas lietuviškoje scenoje buvo bandytas, įscenizuojant trumpas veikalo ištraukas. Tačiau bene pirmą kartą yra tokiu plačiu mastu pritalkytas Baltaragio Malūne, patiekiant žiūrovui ištisą trijų valandų spektaklį. Be abejonės, tokio pobūdžio darbe iš aktorius reikalaujama didelės technikos ir pasirusimo. Nes, neturėdamas nei grimu, nei kostiumo, nei dekoracijų, jis išsina prieš žiūrovą visiškai neprišidengęs. Jo balsas, veldo išraiška ir žėstas turi atstoti viską, ką spektakliui sukuria dailininkas ir mizanscena.

Tikimės, kad Clevelando visuomenė, kuri yra taip jautri lietuviškam teatru — ne tik pajėgdama išlaikyti savąj scenos vienetą, bet ir organizuodama dramos konkursus, bus prielanki ir šiam montrealiečių eksperimentui.

BALTŲ DIENOS BRĖMENE

(Atkalta iš 1 psl.)

džiaus mergužėlę, ketinam nebariti" (V. Banaičio instrumentuota). Puikus Vegetasack priemėsčio jaunimo choras, vad. Meissnerio, padainavo dar dvi K. V. Banaičio Linaminio dainas ir nemirtingą St. Šimkaus "Kas bus močiutė, kas bus". Lietuviškoji dalis baigėsi ilgais aplodismentais pasitiktas Dahmeno ir V. Banaičio instrumentuotais liaudies žokiais "Džigūnas" ir "Kalvelis".

Visame koncerte buvo įdomu tai, kad visi veikalai buvo atlikti su instrumentais. Tai duoda jiems visą kitokį rūbą — kada labai vykusį, kaidka stabilinant lietuvių ausį, nepratusią prie instrumentuotės. Estai, būdami mažiau skrupulingi dainų originalumo atžvilgiu, pasiekė kiek didesnę už mus populiarumą — tačiau ne delekatumo — efekto. Latviai šį kartą gerokai atsiliko. Jie buvo išskivietę savo chorą iš Hamburgo, kuris vis dėlto muzikinio lygio neišlaikė; vienok ir čia buvo teigiamai įvertinta gera valia, pasigrožėta kostiumais ir gerai Apkalnio parąšytas instrumentiniais veikalais.

Deja, nebuvo lietuvių solisto. Tikėtasi, kad laiku grįš St. Baranauškas. Negrįžo — o apie J. Liustikaitės atsiradimą Vokietijoje sužinota per vėlavą... Tačiau, visa tai nepadėjo gražaus įspūdžio. Net ir tas faktas, kad simfon. koncerto metu nebuvo galima atlikti nė vieno lietuvių parašyto veikalo, to įspūdžio nepadėjo. (Orkestro sastatas permažas ir tik apie 2 savaitės laiko buvo gaidoms gauti!)

Tikimės, kad Baltų Draugija toliau veiks šia kryptimi — ir tegu susilaukia imitatorių iš mūsų "veiksnių"!

Kultūrinį vertybių skleidimas svetimųjų tarpe juk yra vienintelė politinės veiklos priemonė visuomeninėje srityje! Jeigu neplautų mūsų tie didžieji nuotoliai, daug kas medžiagos tiekimo atžvilgiu būtų galima geriau atlikti! Truksta mums čia, Vokietijoje, ryšio su Amerika (truksta, žinoma, ir su kraštu). Daug tikimės iš lietuvių Seimo kitais metais — ypač kultūrinės veiklos piremionių pasikeltimo ir koordinavimo srityje.

Po šio gražaus parengimo — laukiame kito!

Draugija yra tautinė kultūros veiksminga talkininkė.

Lietuviai kurie ir palaiko religines, kultūrinis, žmonių, savitais, profesines ir kitas lietuvių draugijas.

Lietuvių Choras

CLEVELAND APYLINKĖSE

Tautinės Sąjungos Clevelando skyrius.

Skautų Tėvų Komitetas, inž. J. Augustinavičius ir Ed. Steponavičius stambėmis aukomis pirmieji atsiliepė į Čiurlionio namų vajų.

Clevelando Bendruomenė

Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės valdyba kviečia apylinkės narius dalyvauti pasiūlytame susirinkime, kuris įvyks sekmadienį gruodžio 1, lietuvių salėje, 11:30 val. Yra eilė būtinai apsvaistytinų klausimų.

Lituanistinės Vysk. M. Valančiaus Mokyklos šokių grupė Grandinė

lapkričio mėn. 28 d. ketvirtadienį, 6 val. vakaro, šv. Jurgio parapijos salėje rengia filmų vakarą. Bus demonstruojama Grandinė ir Čikagoje įvykusios tautinių šokių šventės filmos. Po to šokiai ir bufetas.

Visi kviečiami atsilankyti ir smagiai praleisti vakarą. Įėjimas laisvas.

SLA 14 kuopos susirinkimas

įvyks gruodžio mėn. 3 d. 7:30 val. lietuvių salėje. Bus renkama kuopos valdyba 1958 metams ir centro valdybos nominacijos.

Visi nariai prašomi dalyvauti. Atsilikusieji užmokėti duokles.

Nijolei Bakšūnaitė ir Petriū Mazeliui

gruodžio mėn. 28 d. sukuriantis šeimą, J. J. Salasevičiams namuose buvo surengtos priėmimo šventės. Dalyvavo jų artimieji ir apdovanojo gražiomis dovanomis.

Adv. Julius Smetona

sutiko nemokamai sutvarkyti teisinius Čiurlionio namų pirkimo formalumus.

Grįžo iš Japonijos

Dr. Tamošaitis dukrė, medicinos gydytoja Aldona su savo vyru dantistu William Lyons, grįžo iš Japonijos, kur jis atliko kariuomenės tarnybą pasiekęs kapitono laipsnį. Parsivežė iš Japonijos ir savo dukrelę.

Grįžę Amerikon apvažinėjo vakarų ir pietų įdomesnes vietas ir praleido keliolika dienų su Aldonos tėvais Miami Beach, Floridoje. Dabar jie parvažiuo į Clevelandą, čia įsikūsti savo kabinetu. Dr. Aldona Japonijoje prabuvo virš metų.

Su jais iš Floridos parvyko ir ponios Tamošaitienės motina p. Andrijauskienė, kuri jaunavedžiams šeiminkams. Laikina ji apsigyvenę pas Dr. Lyons motiną Euclid. Šioje miesto dalyje jie ir mano įsikurti.

Gruodžio 17 d. minėjimas

Gruodžio 17 d. minėjimas įvyks gruodžio 15 d., 4 v. p. Karpių namuose, 345 E. 222 St., Euclid, Ohio. Minėjime bus atitinkama paskaita ir meninė programa.

Minėjimą rengia Tautinė Sąjunga. Patriotiškai Clevelando visuomenė kviečiama atsilankyti, pranešant Dirval, skyriaus pirmininkui J. Smetonai arba sekretorei G. Modestavičienėi.

Nauji skautų vadai

(sk.) Sekmadienį, lapk. 24 d., Clevelando skautų tės skyrė Lietuvos Skautijos 39 m. sukakčiai ir Kariuomenės šventei atžymėti.

Skautai ir jų vėliavos dalyvaus iškilmingose pamaldose už žuvusius karius dėl Lietuvos laisvės šv. Jurgio bažnyčioje. Ačiū kun. Džegoraitiui už jautrų ir patriotišką pamokslą.

Po pamaldų lietuvių salėje buvo abiejų Neringos ir Pilėnų tuntu suleista. Jaukus, vėlavas, sugiedotas Tautos himnas, o kun.

Džegoraitis paskaitė invokaciją. Įsakymais paskelbti pasikeitimai atžymėjimais tuntuose. Pilėnų tunte buv. tuntininkas sktn. Vyt. Kamantas perdavė pareigas naujam tunt. — vyr. sktn. Pr. Karaliui.

Nenuilstama skautų rėmėja ir veikli skautiškųjų darbų talkininkė p. Ona Jokubaitienė buvo apdovanojama ordinu Už Nuopelnus.

Skautybės 39-ji sukaktį paryškino kandidatų duotas įžodis. Sk. įžodį davė kand. — J. ir D. Orenaitės, D. Plekaitytė, G. Stuozytė, V. Venciūtė ir Marijus Jakulis. Vytautėnai — sktn. Alg. Garlauskas; sktn. P. Zygas, sktn. G. Neimanas, skautai — M. Rinkus ir Alg. Rukšėnas išėjo atitinkamą programą ir išlaikė oro skautų 3-jo patyr. laipsnio egzaminus. Jiems užrišti žydri oro skautų kaklaryšiai.

Neringietės pakeltos į vyresniškumo laipsnius: skiltininkės — psikt. N. Garlaitė, psiktininkės — N. Gelazytė, Z. Ramanauskaitė, Ir. ir Reg. Besparaitytės, Gr. Garlaitė ir R. Gaidžiūnaitė.

Pilėniečių tarpe pakelti: į valtininko laipsnį — jūrų sk. vair. Sarūnas Peckus; į skiltininko I. — psikt. Alg. Garlauskas, į valtininko I. — jūrų skautai Gint. Snieckus, Henr. Pikturka ir Rim. Dumbrys, į psiktininko I. — sk. vytiš Mind. Leknickas.

Kalbėdama į skautes p. O. Jokubaitienė pranešė apie skautiškųjų tėvų k-to rengiamas deklamavimo ir pasakų sekimo varžybas. Jų tikslas — skatinti skautes pramokti daugiau gimtųjų dainų, eilėraščių bei pasakų. Dovanų tarpe pirmoji būtų 1958 m. vasaros stovyklapigiai laimėjusieji skautai.

Pasitraukiantis tunt. sktn. V. Kamantas jautriai atsisveikino su Pilėnų tuntu ir pareigas perdavė naujam tuntininkui v. s. P. Karaliui. Pastarasis pabrėžė, kad s. V. Kamantas buvo ryžtingas Pilėnų vadas.

LIETUVOS PRISIMINIMAI

PER BROLIŲ MOTUZŲ SPALVOTAS FILMAS

Graži proga Clevelando lietuviams po 3 metų vėl pamatyti spalvotas Lietuvos filmus ir per jas pabūvoti Nepriklausomojo Lietuvos pačiame jos klestėjimo ir žydėjimo perijoje.

Filmos programa bus visai skirtinga nuo prieš 3 metus rodytos. Šį kartą matysite: Lietuvos Kariuomenę Gaižūnų Poligone stovyklaujant ir manevrų pratybose. Kitą daly, keliais metais vėliau, Lietuvos Kariuomenės masinis grįžimas iš manevrų žemaitijoje.

Tukstantai vaizdų, šimtai pasikvų vietų praeis pro žiūrovų akis. Apie trys valandos filmų. Atrodo kaip viena valanda.

Kviečiam visus, mažus ir didelius, ateiti tų filmų pažūrėti lietuvių salėje — 6835 Superior Ave., šeštadienį, gruodžio 7 d. 7 valandą vakaro ir sekmadienį, gruodžio 8 d. 5 valandą popiet.

Įžanga tikrai 1 doleris už tokia turtingą programą. Vaikams tikrai 25 centai.

P. S. Sužinojus apie filmų rodydą Clevelande, jau yra gauti laiškeliai su prašymu būtinai pakartoti Lietuvos ulonus su jų daina "Ulonai, Ulonai". (48)

Ažuolų oktetas

negalėdamas tyliai praeiti po pasisekusio koncerto, kuris ypatingai Rūtos Kilmonytės asmenyje Clevelando lietuviuose paliko gražiausius įspūdžius, nori išreikšti šiltus padėkos žodžius tiems asmenims, kurie su didele meile Ažuolams atidavė ne tik savo duoklę nusipirkdami įėjimo biuletus, bet ir savo darbo talka koncertą įgalino sekmingai praversti.

Baltaragio Malūno vaidintojai. Stėd, iš kairės: B. Malaiškie, B. Pūkelevičiūtė, V. Valčiūnienė. Stovi: J. Anioliauskas (administratorius), H. Nagys, R. Simaniūskis, L. Barauskas, K. Veselka, V. Kerbelis, V. Sabalys, J. Akstinas. Nuo: raukoj nėra Z. Lapino, efektų vadovo.

CLEVELANDO JŪRŲ SKAUTŲ

KAPITONO STP. DĀRIAUS LAIVAS

1957 m. lapkričio 30 d., 7:30 val. vak.

LIETUVIŲ SALEJE RENGIA VAKARĄ

Programoje: KAZIO BORUTOS

BALTARAGIO MALŪNAS

Vaidina: Montrealio Lietuvių Dramos Teatras

Režisūra: B. PŪKELEVIČIŪTĖS

PO VAIDINIMO ŠOKIAI IR BUFETAS

BILETAI GAUNAMI DIRVOJE IR PAS RENGĖJUS.

Tardami nuoširdžią padėką koncerto talkininkams — vokalistams Rūtai Kilmonytė-Lee, J. Kristolaitytei, R. Brazaitienei ir J. Pažerpiui, p.p. Gasparaičiams už suteiktą malonią glėbą mūsų viešioms bei p. S. Kudokienei davusiai progos susipažinti su Clevelandu; Dirvos redaktoriui p. B. Gaidžiūniui, Draugo atstovams V. Rocevičiui, Vyt. Braziliui ir Amerikos Balsui p. Labanauko asmenyje, parodžiusiems didelį susidomėjimą šiuo koncertu, p. A. Sagieinei ir Vyt. Raulinaičiui už didelį propagavimą, Neringos tunto tuntininkai sktn. Petukauskienė ir sesėms už mielą talkininkavimą, Vaidilos Teatrui p.p. Z. Dučmanui ir Ig. Gataučio asmenyje už scenos sutvarkymą, p. F. Jurksaitienei už staigmeną — Ažuolų tortą loterijai, p. V. Valdukaičiui už skanūs kepsnius; p. O. Jokubaitienei ir jos talkininkams p.p. Maslauskienėi, Mikėlionienei, Dunduraitėi ir Beržinskienėi už puikų bufetą bei vaišių stalą, p.p. Br. Kazėnienėi ir Zylėnėi už tortus, Lietuvių Klubo administratoriui J. Gražuliui už vertingą dovaną bei nuoširdumą, p.p. V. Kizlaičiui ir K. Marcinkevičiui už piniginių koncerto pasisekimą, p. H. Macijauskui už didelį vargą pasitinkant bei išleidžiant svečius aerodrome; p. J. Kaklauskui ir jo talkininkams p.p. J. Margevičiui ir P. Vyšniauskui daugiausia išliejusiusiems prakaito bevašinant svečius.

Dėkome visiems prekybininkams skelbusiems mūsų programoje ir visiems atsilankiusiems į mūsų koncertą.

Ažuolų Okteto vardu
Pranas Stempuzis

Iš Naujosios lietuvių parapijos

Naujosios Parapijos sumanaus klebono kun. J. Angelaičio iniciatyva ne tik išmokėtos buvusios visos parapijos senos skolos, bet pilnai išmokėta ir naujosios bažnyčios statyba, o ateinančią pavasarį bus pradėti statyti mokyklos, salės ir seserų namo pastatai. Klebono pat. didžiausias noras, kad kuo daugiau lietuvių priklausytų šiai parapijai ir stengtųsi galimai arčiau apsigyventi. Sekmadieniais suma, 10 valandų, be jokių anglišių pranešimų, su lietuvišku pamokslu ir lietuviškom giesmėmis.

Lapkričio 17 dieną Naujojo parapijoj veiklėnės lituanistės.

nės mokyklos tėvai turėjo susirinkimą, kuriame buvo apsvaistyti svarbiausi mokyklos reikalai ir išrinktas tėvų komitetas. Komiteto pirmininku išrinktas Z. Pivoriūnas, nariai: p.p. Ramanauskienė, Juodenienė ir St. Mačys, Nutarta suruošti Kalėdų eglutę, su visų mokinių išpildoma programa ir dovanėliomis. Joks mokestis už mokslo nepamokamas, tik patys tėvai apmoka mokslo priemones, kaip knygos, sąsiuviniai ir pan. Mokyklos kapijoną yra kun. K. Širvaitis. Tėvų pagėdavimu lauks nuo laiko mokiniai bus pamokomi lietuviškai melstis. Mokiniai lankosi tikrai pavyzdinčiai. Darbas vyksta sklandžiai.

SIŪSKITE PINIGUS ŠVENTĖMS DABAR!

Nelaukite paskutinės minutės susigrūdimo! Jūsų giminės ir draugai gauna jūsų pinigines dovanas laiku, jei jūs slusite jas dabar! Šis patarnavimas yra višlose mūsų 65 patogiuose banko skyriuose.

Member Federal Deposit Insurance Corporation

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ,

ypatingai Eddy — St. Clair rajone.

Suinteresuoti namų pirkimu kreipkitės į

Juožą Mikonį,

RAY NAUSNER REALTY

11809 St. Clair Ave. Tel. UL 1-3919

ar namuose MU 1-2154

DVIEJŲ ŠEIMŲ NAMAI

E. 140 St. — Coit Rd. po 5 k. Du garažai. Prašo \$17,000.

E. 123 St. prie St. Clair Ave. po 5 k. Didelis sklypas. Trys garažai. Prašo \$13,500. Savininkas nori greit parduoti, todėl duotų antrą moryčių.

Vienos šeimos namai E. 124 St. į šiaurę nuo St. Clair Ave. iš 6 didelių, gražių kambarių. Gasto apšildymas. Garažas. Prašo tik \$11,500.

Galima pirkti ir su visai mažu įmokejimu.

East Park Dr. — Neff Rd. 2 metų mūrinis vieno aukšto iš 5 k. Gasto apšildymas. Garažas. Pricinama kaina.

Sešių butų apartamentas. Coit Rd. — St. Clair Ave. apylinkė. 2 butai po 5 k., 2 butai po 4 k. ir dvi krautuovės. Seši garažai. Mėnesinė nuoma \$440.00 Prašo \$32,000.

Saukite Paul Mikšys namų telef. LI 1-8758 arba office Kovac Realty 960 E. 185 St. KE 1-5-30

Geras namas

Mel'ourne Rd., E. Cleveland. grąžas 4 micg. vienos šeimos namas. 2 k. trečiam aukšte. Kaina sumažinta prieš Kalėdas greit pardavimui.

P. Gibbons Realty UL 1-2327

THREE WAY PAINTING CO.

Lietuviška įmonė atlieka įvairių naujų ir senų namų dažymo ir dekoravimo darbus iš lauko ir viduje.

Lietuviams darome nuolaidą.

J. ir E. Ignatavičiai 677 E. 128th St. Tel. MU 1-8368

PRANEŠAMA... NATIONWIDE'S naujas

SEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 amžiaus dienų) NE KIEK NEPADIDĖJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit: PAULINA MOZURAITIS, Agentas SK 1-2183

ST. CLAIR BAKERY

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant įvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuovė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vynų, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

GERESNIŲ Namų Statytojai pasirenka MONCRIEF SILDYMĄ ir OKO VENTILIACIJĄ

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Ar žinote, kad klubo ir salės vedėjas yra Juozas GRAZULIS, kuris pasirodys visiems suteikti geriausį patarnavimą.

Norėdami rengti susirinkimus, kelti puotas-vestuves, kreipkitės į Juozą GRAZULI. Savi pas savus!

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausti radio muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Penktdieniais galite gauti Povo Sūkio ir jo padėjėjų paruoštus puikiausius valgius — įvairiausių žuvų kepsnius, bulvinių blynų ir kitokių lietuviškų valgių.

Pilnai padengta apdrauda HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCINIA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgitio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licenzijuoti laidojimų direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

936 East 185 Street KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HENDERSO 1-6344. Redaktorius BALS GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Margas Dr. J. Bartkaus kelias

Jo 60-jo gimtadienio proga

Toli nuo gimtųjų Sodeikių (Raseinių aps., Šiluvos valsč.), kuriuose jis gimė 1897 m. rugsėjo 18 d., dr. Juozas Bartkus peržengė savo amžiaus 60-įjį slenkstį.

1915 m. baigęs šiaulių vyrų gimnaziją, jaunas J. Bartkus atsiduria Rusijoje ir 1915-18 m., sunkiomis karo sąlygomis, studijuoja mediciną Maskvos universitete. Gydytojo profesijai ruoštis, šalia eiles kitų motyvų, skatina tas, kad Rusijos caro valdžia nedaro kliūčių verstis gydytojo praktika savajame krašte.

1918 m. grįžta į Lietuvą. Čia visur trūksta šviežųjų. Ministro J. Tūbelio skatinamas, ryžtai talkinti agrikultūros srityje: nuo 1918 m. sausio iki 1920 gegužės m. čia žemės ūkio ir valstybės ūkio įgaliojimo pareigas rašė, o vėliau Kretingos aps.

Darbas anomis pavyksti nelengvas. Reikia peimti t. t. iš vokiečių, kurie jo perduoti nenori, o meliau jį gabena į Vaterlandą. Reikia administruoti be savininkų likusius ūkius ir plėsti juos maisto gamyba, kad tautiečiai, ypač miestuose, nebadautų.

Bet "agronomą" J. Bartkų traukia medicina. Grįžta testu studijų. 1920 m. baigia karo mokyklos gydytojų laidą, o 1921 m. Lietuvos aukštųjų kursų medicinos skyrių.

37 metai profesinio darbo

Gydytojo darbą pradėjęs vos 23 metų, dr. J. Bartkus išeina ilgą stažą: 1920-23 m. karo gydytojas, 1924-28 m. verčiasi privačia praktika žalsiuose, vėliau Gelvonyse, drauge eidamas ir Gelvonių vidur. m-lės gydytojo ir mokytojo pareigas. Visą dešimtmetį (1929-39) pašvenčia Ukmergėje: čia jis apskr. gydytojas, gimnazijos ir amatų m-lės gydytojas, ligonių kasos gydytojas-patarejas, katedrų gydytojas ir odos ir veneros ligų ambulatorijos vedėjas. Nuo 1939 m. iki pasitraukia į Vokietiją — šiaulių aps. gydytojas.

Administracinės pareigos gydytojuose niekad nebuvo populiarios, nes jos nepelningos. Bet dr. J. Bartkus eina visur ten, kur jį šaukia ne tik profesija, bet ir visuomeninės atsakomybės jausmas. Atvykęs į Ukmergę apskr. gydytojo pareigoms, jis čia fanda įsigalėjusią šiltinės epidemiją. Kovojamas su ja, pats apsikrečia ir vos netampa jos auka.

Karo ir pokario metais įvairūs svieto parėjūnai plačiai paskleidė venerinės ligas. Sveikatos departamentas imasi organizuoti nemokamo gydymo ambulatorijas. Trūksta gydytojų, norinčių tose ambulatorijose dirbti. Tada pati istorija ir Ukmergėje. Dr. Bartkus, atitrukdamas nuo gausių kitų pareigų, imasi pats to

uždavinio. Įsteigia ambulatoriją, sudaro sąlygas venerikams nemokamai gydytis ir sustabdo venerinių ligų plėtimąsi plačioje apylinkėje.

Po bolševikmečio grįžęs į aps. gydytojo pareigas, iš kurių raundonųjų buvo atleistas, jis aktyviai kovoja su banga apkrečiamųjų ligų, atnešusių į rytų. Drauge panaudoja savo įtaką, kad kaip galima mažiau lietuvių jaunuolių iš šiaulių aps. patektų į vokiečių tinklus, žvejojantčius lietuvių jaunimą įvairioms savo tarnyboms.

Vokietijoje

Įvykių ištumtas iš tėvynės, dr. Bartkus 1941-45 m. verčiasi gydytojo praktika Tiuringijoje. Greit įgyja vietos gyventojų pasitikėjimą ir susiduria su problema — kaip laviruoti, kad per daug vietos gydytojo vokiečio pacientų nepereigtų pas auslenderį. Būria apie save tremtinius ir padeda jiems išvykti toliau į vakarus, kai amerikiečiai teikiasi Tiuringiją perleisti bolševikams.

Per tremtinių stovyklų komitetus (Wiesbaden, Kasselyje) siekia įgyvendinti tikslų ir kontroliuojamą maisto paskirstymo sistemą. Daug pasiekta. Ir, žinoma, patenka į nemalonę Unros ir Iro pareigūnų, kurie bet kokią kontrolę laiko didžiausiu savo priešu.

Kasselio stovyklos sveikatos

skyriaus vedėju būdamas organizuoja gydymą tų tremtinių, kuriems grėsia tankus emigracinis sveikatos koštas. Ir ne vienas aplopomas taip, kad pro jį įstengia pralįsti ir išemigruoja. Nepamiršta ir švietimo: 1946-49 m. jis Vokietijos lietuvių švietimo valdybos narys.

Amerikoje

JAV krantus 1949 m. dr. J. Bartkus pasiekia išsekęs ir prisilėgęs. Abejoja, ar nemokėdamas anglų kalbos, bepajėgs kada grįžti į savo profesiją. Jaučiasi lyg iškritęs iš greitai riedančio gyvenimo vėžimo. Mėgina apsiprasti su mintimi, kad teks pasirinkti sargą ar šlavėję karjerą.

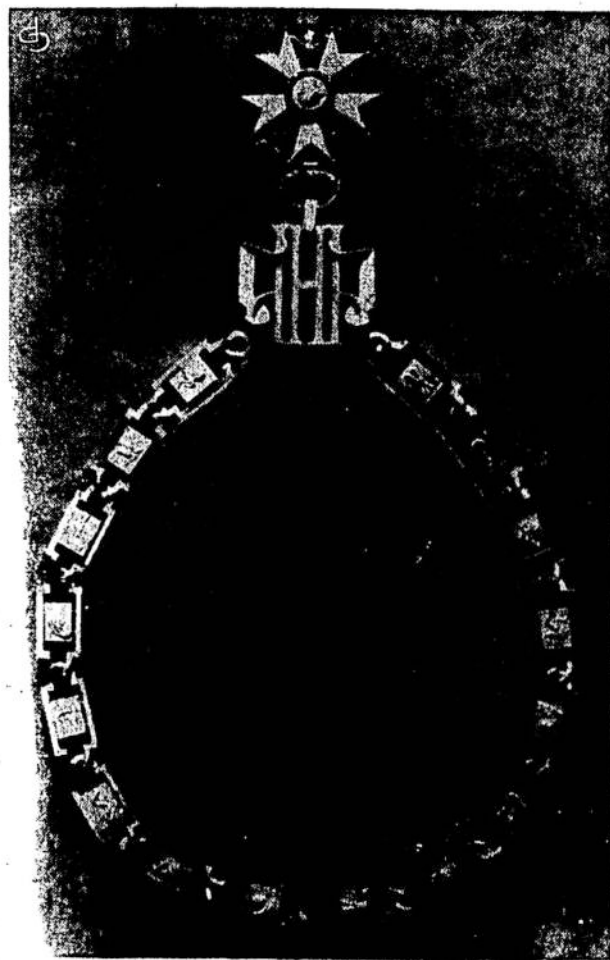
Būdamas principo žmogus, greit atsisitiesia ir ryžtasi laužti ledus. Ketveris metus intensyviai mokosi anglų kalbos, interu dirba ligoninėje ir uoliai ruošiasi valstybiniam gydytojo egzaminams. Juos Illinois egzaminų komisijoje išlaiko iš pirmo karto ir kaip savarankiškas gydytojas grįžta į gydytojo kabineta šiaurinėje Čicagos dalyje. Čia, kad ir nelietuvių kolonijoje, sėkmingai verčiasi praktika.

Tautinė veikla

Tautinėse organizacijose dr. J. Bartkus dalyvauja nuo 1929 m. Ukmergėje jis Liet. Tautininkų S-gos Ukmergės skyr. pirmininkas ir apskr. valdybos narys. Nuo 1946 m. reiškiasi Liet. Tautinio Sąjūdžio veikloje, o nuo 1949 m. ir Amerikos Lietuvių Tautinėje Sąjungoje; 1953-57 m. jis jos centro valdybos vicepirmininkas.

Aktyviai reiškiasi visur, kur tik iškyla tautinis reikalas. Kiekvieną gerą idėją paremia medžiagiškai. Dėl savo takto, pareigingumo ir nuosirdaus būdo, turi daug simpatijų ne tik tautiniuose sluoksniuose, bet ir už jų. Išaugina visuomenininką sūnų inž. Eugenijų Bartkų, kuriam Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos suvažiavimas praėjusią vasarą paveda vadovauti Sąjungai.

J. Paplenas

buvo manoma, kad vokiečiai labiausiai mėgstą visokius medalius, bet pasirodė, kad prancūzai ir juos lenkia. Ten vienas iš aštuonių prancūzų turi kokį nors medalį, o bendrai yra pagaminta 100 skirtingų medalių rūšių.

NAUJI UŽSIMOJIMAI IR DARBAI

Iš Bostono tautinių organizacijų atstovų suvažiavimo

E. CEKIENĖ.

Gyvai ir įdomiai praėjo Liet. Tautinių organizacijų suvažiavimas Bostone. Tautinės S-gos namuose, lapkr. 16-17 d., kurį atidarė Ig. Vileniškis pakviesdamas į prezidiumą energingą visuomenės veikėją J. Valčiūtį pirmininku, Vyta. Kavolį — padėjėju, inž. J. Dačį ir Lilekį — sekretoriais.

Lietuvos Nepriklausomų bė s. Talkos pirm. Vincas Rastenis skaitė paskaitą "Mūsų politinės veiklos perorientavimas".

Lietuvos Nepriklausomų bė s. Fondo pirm. Antanas Senikas kalbėjo apie fondo veiklą bei pateikė apyskaitą už 1956-57 metus.

Tautinės S-gos Centro Valdybos pirm. inž. Eugenijus Bartkus išsamiai nušvietė Sąjungos veiklą, artimiausius darbus bei planus, pasidžiaugdamas, kad veikla paskutiniui laikui gyvėja ir narių skaičius auga, ypač iš jaunosios kartos.

Apibūdindamas Tautinės Sąjungos pažūrą bei santykius, su kitomis organizacijomis pažymėjo, kad PL B-nė yra svarbi institucija ir Sąjungos centro valdybos nuomone vispusiškai remtina.

Vienas iš artimiausių Sąjungos uždavinių yra sukoordinuoti tautinių organizacijų veiklą, ką turėtų atlikti pačios tautinės organizacijos, susibūrusios į Tautinių Org-jų Komitetą, kurį sušarytų Taut. Org-jų centro vadovybių pirmininkai.

Taut. Org-jų Komiteto nutarimai, patvirtinti Komitete atstovaujama organizacijų centro vadovybių, būtų privalomi visoms toms organizacijoms ir jų nariams.

Taut. Org-jų Komiteto nutarimai, nepatvirtinti komitete atstovaujama organizacijų centro vadovybių, būtų rekomendacinio pobūdžio sugestijos tautinėms organizacijoms ir jų nariams.

Be kitų darbų Tautinė Sąjunga numato išleisti Dr. Geručio Lietuvos kroniką ir A. Smetonos monografiją.

Taut. Sąjungos centro valdybos sekretorius inž. J. Jukūnas trumpai, bet išsamiai nušvietė Sąjungos ideologiją, jos pastangas bei priemones dalyvaujant Lietuvos laisvinimo kovoj.

Ig Vileniškis plačiau pasisakė Tautinių Organizacijų Tarybos sudarymo klausimu, nes, turime daug taut. organizacijų, jos visos juda, veikia atskirai. Gi susijungimas padarytų ir pagyvinų mūsų veiklą platesniu mastu.

A. Dilba išskėlė A. Kasmausko, Bostono skyriaus garbės pirmininko nuopelnus, kuris yra turtum pagrindas Tautinės S-gos namų Bostone, kuriuose vyksta gyvas lietuviško jaunimo judėjimas.

Waterburio atstovas M. Gureckas pabrėžė, kad jų veiklą labai susilpnino dr. M. Colney mirtis. Velioniui artimiausiu laiku bus pastatytas paminklas.

S. Santvaras pažymėjo, jog V. Rastenio požiūris į politinę veiklą realus, konkretus ir blaivus. Dėmesys kultūrinei veiklai yra svarbus. Reikėtų kovoti su kai kurių mūsų spaudos diletantizmu, pakelti jos lygį.

A. Vaišnys siūlė neolituanus traukti į realią veiklą, nes iki šiol jie vis tebesijaučia studentais ir studentišškai veikia.

Dar aktyviai diskutijose dalyvavo A. Vagėša, Malėnas, A. Matjoška, V. Izbičkas ir kiti. Vilties Draugijos akcijų ir Dirvos parašymo reikalais kalbėjo V. Rastenis, J. Jukūnas ir Dr. Bartkus ir kt. Akcijų pasirašė virš \$1000 sumai.

Be politinių temų bei diskusijų buvo labai įdomu išgirsti kolektyvinę paskaitą "Jaunimo Problemos", kurią skaitė prof. dr. V. Čepas ir V. Izbičkas, Taut. Akad. Sambūrio pirm. Bostone. Prof. dr. V. Čepas lietuviškosios brandos kelią suskirstė:

1) Kai abu tėvai dirba, 2) Spaudos judinimas vieni kitų ir nepriklausomybės laikotarpio lietuviškų deimantių ieškantiam jaunimui yra nesuprantamas. 3) Knygos šviesaus ir aiškaus Lietuvos vaizdo taip pat neduoda. 4) Kultūriniai parengimai, jei didelių masto, patraukia jaunimą, nežiūrint jo kainos ir vargo. 5) Liet. organizacijos teigiamai nuteikia. Didelis lietuviškas ramstis būtų liet. kolonijų kompaktiškumas.

Kitatautės įtakos: mokyklos, draugai, kaimynai, kultūra, vietos jaunimo problemos, profesinis pasiruošimas, amerikinės organizacijos ir k. Iš viso to, amerikinis žodynas turėtų, lietuviškos silpnėja. Kaip laikytis, izoliacijos ar integracijos? — užbaigė prof. dr. V. Čepas.

Reikia manyti, kad šią paskaitą artimiausiu laiku matysime spaudoje.

Toliau tęsė V. Izbičkas, pabrėždamas politinį momentą jaunimo ir senimo kely. Jis sakė: "Keičiasi laikai, keičiamės ir mes kartu. Prieaugančios kartos imės naujų idėjų, naujų formų. Partija be jaunimo būtų miranti vienetasis. O kad jį patrauktų, turi laikytis prie naujų laiko dvasios reikalavimų."

Jei jaunimas mažai dalyvauja politinėje veikloje, reikia, kad jo neįsitrauktų, nebuvo prielaidų savo paskirčiai būti kelių neįsitrauktų jaunimo energijai. Jaunoji karta nežino, kurio keliu eiti, ko klausyti, o stovi vienas audroje ir jo energijos žibintai blėsta žvarčiuose vėjuose. Dėl to jaunimas nepapildo jų elnių. Laisvės kovą darosi neefektinga.

Kas darytina lietuviškai vienybei atstatyti? Ar politinės grupės negalėtų susitikti puslankelį ir apjungti visas politines pajėgas dirbti savam kraštui.

Visos paskaitos bei pranešimai susilaukė gyvų diskusijų. Tas rodė atstovų didelį domėjimąsi tais klausimais.

Suvažiavimas padarė keletą nutarimų (jie bus atspausinti atskirai). Taip pat buvo išrinkta ateinančių 1958 metų reikšmės mūsų istorijai ir išdiskutuota, kaip juos reikėtų kuo iškilmingiausiai paminėti. Suvažiavimas priėjo vieningos nuomonės 1958 m. pavasarį ruošti visų tautinės minties žmonių kongresą New Yorke.

Tenka pažymėti, kad šiame suvažiavime dalyvavo nemaža jaunosios kartos atstovų ir gyvai visais klausimais domėjosi.

DEKOJAME DIRVOS RĖMĖJAMS

ALto Clevelando skyrius \$10.00
V. Mielėlis, Chicago 5.00
D. Švenčiūnas, Elizabeth 5.00
D. Sukolis, Chicago 5.00
E. Čibas, So. Boston 5.00
S. Gudai, Brooklyn 5.00
M. Sulmistras, Montreal 5.00
J. Bortkevičius, Woodhaven 5.00
P. Plechavičius, Chicago 5.00
M. Klimas, Linden 5.00
J. Baltus, Rego Park 5.00
Kaip iš papildomų pranešimų matyti, skaitytųjų talka dar davė \$223.00. Jie ir jungiami prie norimos sukelti \$20,000 sumos, kuri jau įgalintų įsigyti pilną spaustuvię ir užtikrintų tolimesnį Dirvos dažninimą.

Pasikeitimai Korp! Neo Lithuania vadovybėj

Korp! Neo-Lithuania New York'e turėjo gausią metinę suėgą. Sugeis metu buvo išrinkta nauja Korp! Neo Lithuania Centro Valdyba ateinantiems dviems metams. Be to suėgos buvo nartata išrinkti ir atskirą Korp! Neo Lithuania New York'e valdybą. Pasiakirčius, pareigomis a'i Valdybos pradėjo eiti savo pareigas.

Korp! Neo Lithuania Centro Valdybą sudaro — pirmininkas Povilas Ališauskas, vicepirmininkas ir išdinkė — Irena Staškevičiūtė-Stankūnienė, sekretorius — Petras Ulėnas. Arbitr Elegantiarum valdybos palkviestas Stepas Mackevičius.

Korp! Neo Lithuania New York'e Valdybą sudaro — pirmininkas Juozas Maurukas, vicepirmininkas — Antanas Smetona ir sekretorius — Algis Sperauskas. Naujoji Korp! Neo Lithuania New York'e valdyba pirmąją savo posėdyje pakvietė Arbitr Elegantiarum pareigoms Stepą Mackevičių, o Juniorų Tėvūnų — Vytautą Vaitaitį.

LAIŠKAS REDAKCIJAI

Gerb. Dirvos Redaktorai, Paskutiniam Dirvos numeryje, straipsnio rašytojas V. R. sako, kad aš esu Neo Lithuania korporacijos filisteris. Deja, aš negaliu vadintis savo tos garbinčios organizacijos nariu, kadangi niekad nepriklausiau Neo Lithuania korporacijai. Su pagarba M. Purvinas.

Po 6 val.

kainos krinta

ŽEMYN

telefonu šaukiant

užmiestį!

Tolimas pasikalbėjimas yra pigus — ir dar daugiau naktį ir sekmadieniais. Ar nėra kas nori jūsų balsą išgirsti šią naktį?

Pavyzdžiui, jūs galite pašaukti New York'e iš Clevelando tik už 85 c. (plus tax)